JAVNI ZAVOD

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

LETNO POROČILO 2024

Letno poročilo 2024

Poslovno poročilo - državni muzeji: **TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE**

1. Splošni del

Predstavitev javnega zavoda	
Naziv muzeja:	**Tehniški muzej Slovenije**
Naslov:	Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana
Direktor:	Natalija Polenec
Mobilni telefon direktorja:	040 500 791

Opis sedanjega položaja

(*kratko besedilo največ do 15 vrstic)*

Tehniški muzej Slovenije (v nadaljevanju TMS) v skladu s svojim poslanstvom skrbi za premično tehniško dediščino. Muzej razpolaga z dvema muzejskima objektoma – grajsko samostanskim kompleksom Bistra, v katerem je večina muzejskih zbirk odprtih za javnost, in Polhograjsko graščino, kjer je Muzej pošte in telekomunikacij. Upravljamo še z oglednim depojem v Soteski (občina Dolenjske Toplice) in zbirkama v dislociranih enotah (grad Bogenšperk, Muzej Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici) ter depojem na Ptuju. Leta 2017 smo začeli s selitvijo muzejskega gradiva iz depojev v Bistri v novo urejene depoje v Pivki, katere upravlja Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije. Tam smo v septembru 2017 za javnost odprli prvi del oglednih depojev v pritličju, l. 2018 pa še v prvem nadstropju. Selitev in izpraznitev podstrešnih prostorov v Bistri bo potekala še predvidoma do konca l. 2024. Leta 2021 smo zaradi pomanjkanja ustreznih depojev in prostorov za restavratorsko in tehnično službo kupili kompleks t.i. »Koblerjev mlin« v občini Borovnica, v Kočevju imamo za namen depojev najete prostore Zavoda za blagovne rezerve RS. Zaradi izredno slabih pogojev za zaposlene, obiskovalce in predmete si TMS že več let prizadeva obnoviti osrednji grajski kompleks v Bistri. Zaradi umika tehničnih služb iz grajskega kompleksa je nujna tudi obnova objekta Koblerjev mlin.

Predstavitev vodstva

(samo kratka informacija - poimensko: direktor - mandat, pomočnik in vodje oddelkov)
Direktorica:
dr. Barbara Juršič (mandat: od 1. 2. 2020 do 31. 1. 2025)
Natalija Polenec (mandat 1.2.2025 so 31.1.2030)
Pomočnica direktorice: Barbara Rezar Grilc (do 31. 1. 2025)
Vodja restavratorske službe: Drago Štimec
Vodja tehnične službe in delovodja v Bistri: Bernard Petrovčič
Vodja čuvajske službe: Barbara Hrovatin

Predstavitev organov javnega zavoda

(poimensko: svet, strokovni svet, pričetek mandata)

SVET TMS (mandat 17. 2. 2022 do 17. 2. 2026)
Predsednik: Janez Ovsec, namestnica predsednika: Ernesta Drole;
Člani: Mojca Grilanc, prof. dr. Jurij Franc Tasič, Boštjan Troha.

STROKOVNI SVET TMS (mandat 19. 5. 2021 do 19. 5. 2025)
Predsednica: Irena Lačen Benedičič, namestnica predsednice: Ajda Kozjek;
Člani: dr. Aleš Šafarič, Majda Pungerčar, dr. Ivan Bratko, Bernard Petrovčič.

Predstavitev dejavnosti

(poslanstvo in zbiralna politika)

Tehniški muzej Slovenije je javni zavod s področja varstva premične tehniške dediščine. Kot nacionalni muzej je zadolžen za pokrivanje področja celotne države, njegov ustanovitelj je Republika Slovenija. Veljavni akt o ustanovitvi je bil sprejet v letu 2003 (ULRS, 60/03). Sprememba sklepa, s katero je bil TMS določen kot upravljalec graščine v Polhovem Gradcu, kjer je od junija 2008 nova lokacija Muzeja pošte in telekomunikacij, je bila sprejeta v decembru 2007 (ULRS, 119/07). Ob koncu januarja 2009 je bil sprejet Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Tehniški muzej Slovenije (ULRS, 8/09), ki na novo opredeljuje sestavo sveta zavoda, oktobra 2014 pa Sklep o spremembi in dopolnitvi Sklepa o ustanovitvi JZ TMS zaradi spremembe sedeža uprave (ULRS 78/14) zaradi selitve na Tržaško 2 v Ljubljani).

Poslanstvo:

- zbiranje, ohranjanje in razstavljanje predmetov tehniške dediščine s poudarkom na proizvodih domačega znanja in tistih, ki so bistveno vplivali na življenje Slovencev, ali so kakorkoli značilni za slovenski prostor;
- pregled nad stanjem premične tehniške dediščine na terenu in sodelovanje s sorodnimi ustanovami pri izvajanju te naloge;
- širjenje tehniške kulture, popularizacija znanosti in tehnike ter predstavljanje najnovejših razvojnih dosežkov doma in v svetu;
- raziskovanje zgodovine znanosti in tehnike ter predstavljanje novih dognanj javnosti;
- promocija Slovenije preko predstavitve največjih dosežkov slovenskih raziskovalcev in tehnikov ter prikaz najuspešnejših slovenskih podjetij;
- preučevanje in spremljanje vplivov tehnološkega razvoja na človeka in naravo ter širjenje ekološke ozaveščenosti.

Zbiralna politika:

v zbirke Tehniškega muzeja Slovenije sodijo predmeti tehniške dediščine:

- ki so proizvod slovenskega znanja in slovenske ustvarjalnosti,
- ki so jih izdelali, zasnovali ali načrtovali Slovenci, ki so živeli in delovali v tujini,
- ki so bili izdelani v tujini, a so odločilno vplivali na življenje ali navade Slovencev,
- ki so pomembni z zgodovinskega, etnološkega ali sociološkega vidika,
- ki pomenijo pomembno tehnološko izboljšavo v svetovnem merilu ali so po kakršnem koli drugem merilu edinstveni in jih je mogoče označiti kot svetovno tehniško dediščino.

Obseg delovanja

(dejavnosti)

Kot nacionalna ustanova TMS skrbi za ohranjanje, varovanje, evidentiranje, prezentiranje in popularizacijo tehniške dediščine in znanosti različnim ciljnim skupinam. V okviru muzeja trenutno delujejo sledeči oddelki: cestno-prometni, tekstilni, kmetijska mehanizacija, lesarski, gozdarski, elektro, pošta in telekomunikacije, Slovenski lovski muzej, ribiški oddelek ter tiskarstvo. V postopku oblikovanja so zbirke s področja letalstva, gradbeništva, kovinarstva in zgodovinskih osebnosti.

Muzej pošte in telekomunikacij je bil po selitvi iz Starološkega gradu odprt v Polhovem Gradcu l. 2009. V Soteski ob Krki je urejen ogledni depo. Poleg tega TMS skrbi za Valvasorjevo tiskarsko delavnico na gradu Bogenšperk ter Usnjarsko delavnico v Bohinjski Bistrici. L. 2017 je TMS dobil v uporabo prostore v Pivki, namenjene depojem in oglednim depojem. L. 2021 je muzej odkupil kompleks Koblerjev mlin, ki ga za potrebe selitve restavratorskih delavnic in uprave obnavlja s pomočjo sredstev Ministrstva za kulturo RS.

2. Posebni del – poročilo o izvedbi programa

I. SKLOP

*Navodilo: prosimo vpišite zbirni podatek za celoten javni zavod (samo številko, **ne** besedil)*

Naloga	**do 31.12.2024**	**Od tega v letu 2024**		**indeks realizacije (načrtovano/ realizirano)**
		Načrtovano v potrjenem programu dela	**Realizirano**	
Inventarizacija	Število predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo muzeja skupaj; Od tega:			
	Arheologija	/		
	Starejša vizualna umetnost	/		
	Novejša in sodobna vizualna umetnost	/		
	Zgodovina	/		
	Etnologija	/		
	Kulturna zgodovina	/		
	Naravoslovje	/		
	Tehniška dediščina 9476*	190	269**	1,42
	Drugo			
Število inventariziranih predmetov z urejeno digitalizirano dokumentacijo	Število predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo muzeja z urejeno digitalizirano dokumentacijo 5937	480	321	0,67
Število objavljenih digitaliziranih predmetov	Skupno število predstavljenih inventariziranih predmetov na spletni strani muzeja z opisom 2594	180	180	1
	Od tega v Evropeani 581	0	0	/
	Drugje:	/	/	/
Vrednotenje inventariziranih predmetov	% ovrednotenih inventariziranih predmetov			1
	100 %	100 %	100 %	
Evidentiranje	Na dan 31. 12. 2024 zbirke 1346	/	66	/
	Predmeti 4047	/	238	/
Akcesija	Na dan 31. 12. 2024			
	8332	/	97	/
Konserviranje muzejskih predmetov	Skupno število konserviranih muzejskih predmetov	400	686	1,7
	Od tega: v lastni delavnici	400	686	1,7
	V drugih delavnicah			

	Za druge			
Restavriranje muzejskih predmetov	Skupno število restavriranih muzejskih predmetov	150	148	0,99
	V lastni delavnici	150	148	0,99
	V drugi delavnici			
	Za druge naročnike			

**Podatki iz digitalne inventarne knjige TMS (muzejski dokumentacijski sistem Kronos), ki vključujejo le digitalizirane inventarizirane predmete od 2002 naprej. Revizija fonda in dokumentiranje za nazaj še nista končana.*

***Od tega **246** enot na novo inventariziranih v 2024 (nove pridobitve in ne inventarizirani predmeti za nazaj), **23** enot je digitalizacija pred 2024 inventariziranih enot.*

****V obrazcu poziv 2024 ni bilo predvidenega načrtovanja predmetov v evidenci.*

***** V obrazcu poziv 2024 ni bilo predvidenega načrtovanja predmetov v akcesiji.*

Vsebinska pojasnila k realizaciji izvajanja nalog (poudarite prioritete in pojasnite dosežene ciljne vrednosti; največ do 2.000 znakov brez presledkov)**:** evidentiranje, dokumentiranje – inventarizirani predmeti, konserviranje in restavriranje v letu 2024.

Evidentiranje: Število evidentiranih in dokumentiranih predmetov, ki so bili v letu 2024 pridobljeni in obdelani do stopnje akcesije (97 muzejskih predmetov), kar je nekoliko manj kot predhodno leto (110). Del gradiva (44) je postopno dokumentiranje predmetov lovske zbirke v depoju za nazaj z nejasnim lastništvom. Evidentirali smo še manjše število predmetov na terenu, ki niso bili pridobljeni.

Inventarizacija: Realizacija je bila 142 % glede na načrtovano, od tega je večina (91 %) novo pridobljenih muzealij (246 enot), ostalo (9 %) inventariziranega gradiva (23 enot) pa je del revizije fonda in re-inventarizacije, predhodno pridobljenih, a neobdelanih predmetov iz depoja.
Cilj v letu 2024 je bil v skladu s strateškim načrtom 2020/25 in akcijskim načrtom dokumentacije in digitalizacije nadaljevati z digitalizacijo in revizijo/inventuro fundusa predmetov TMS. Realizirali smo zastavljene cilje za l. 2024 in uredili zbirke ali dele zbirk, ki so uvrščeni v redno delo obstoječih kustodiatov, največ iz zbirk pošte in telekomunikacij, gozdarstva in lesarstva, tekstila in elektrotehnike – zbirke Iskra, energetika ter ostalih zbirk: kmetijstva, zgodovine TMS, lova, tiskarstva, prometa, geodezije.

Digitalizacija: V TMS dokumentacijo od leta 2002 vodimo digitalno, v muzejskem dokumentacijskem sistemu Kronos. Dodatno se v Kronosu za nazaj nadaljuje dokumentiranje predmete lovske in ribiške zbirke in zbirke elektrotehnike. Glede na načrtovano število inventariziranih predmetov je bila realizacija digitalizacije nekoliko nižja (67 %), ker nismo prejeli finančnih sredstev za načrtovano profesionalno digitalizacijo (fotografiranje) muzealij. Dokumentacijo postopkov obdelave predmeta vodimo v bazi. Vsi inventarizirani predmeti v l. 2024 (269 muzealij) so digitalizirani. Digitalna inventarna knjiga je na dan 31. 12. 2024 štela 9476 muzealij.

Objave na spletni strani muzeja: Načrt je realiziran v celoti. Na spletno stran TMS /(www.tms.si/digitalne-zbirke/) smo v sklopu Digitalne zbirke v letu 2024 objavili 180 novih muzealij (slika in podatki) iz zbirk: telekomunikacije, filatelija, obdelava lesa, tehnika za šport in prosti čas, pridobivanje lesa, pošta, kovinarstvo, hišna tehnika, kmetijstvo, lovstvo, geodezija, fizika, optika, medicinska tehnika, tekstilna tehnika, cestna vozila.

Restavriranje in konserviranje:
Realizacija konserviranja-restavriranja je bila kljub več daljšim bolniškim odsotnostim strokovnega kadra skoraj 100%. Konservirali-restavrirali smo predmete za razstavo o pravljični tehniki, razstavo o Lojzetu Vodovniku ter radije za razstavo o radijskih aparatih (donacija iz Celovca) ter redno delo in delo v depojih.
Pri preventivni konservaciji je bila realizacija bistveno višja od predvidene, saj smo v času ICOMove delavnici RE-ORG v Polhovem Gradcu, kjer smo prenovili in reorganizirali celoten depo Muzeja pošte in telekomunikacij, preventivno konservirali kar 400 predmetov. V Bistri smo zaplinili 209 predmetov, ter jih preventivno konservirali. Omenjene posege na predmetih pospešeno vpisujemo v muzejsko dokumentacijsko bazo.

Poročilo o izvedenih aktivnostih urejanja in skrbi za predmete in zbirke v depojih v letu 2024:

V depojih redno skrbimo za ustrezno relativno zračno vlago in temperaturo, kjer je le mogoče. Predmete iz neprimernih depojskih prostorov na grajski podstrehi (po izvedeni reinventarizaciji) preventivno konserviramo in preselimo v depoje v dislociranih enotah, ki imajo boljše mikroklimatske pogoje. V letu 2024 smo v depo Pivka prepeljali novih 955 predmetov. Izdanih je bilo 76. Nadaljujemo z urejanjem in vpisovanjem lokacij. Popisano in vneseno v bazo je vse, kar je v oglednem delu depoja in tretjina v zaprtem delu depoja.
Predmete selimo tudi v depo v Kočevju. V letu 2024 je bilo tja prepeljanih 20 predmetov večinoma večjih dimenzij. Iz depoja selimo tekstilne stroje na novo lokacijo v Tržiču, kjer trenutno hranimo10 večjih predmetov (za štiri od njih smo potrebovali posebno službo za premike večjih kosov – Dvig) V letu 2025 imamo v načrtu nadaljevanje selitve in prestavitev predmetov, ki so položeni na tla, v dvignjene regale. Hkrati bomo predmete na novo zaščitili s folijami in pregrinjali. Predvidena je tudi selitev letalske zbirke v Tržič zaradi prihajajoče razstave o Adrii.
V decembru smo organizirali delavnico Re-Org, ki se ukvarja z urejanjem depojev. Tako smo popolnoma preuredili depo v Muzeju pošte in telekomunikacij.

Proučevanje in sodelovanje s kulturnimi ter znanstveno izobraževalnimi ustanovami doma in v tujini

	Naslov zbirke/enote	namen	Nosilec	Naziv sodelujoče institucije (in država)
1	Oddelek za dokumentacijo / dokumentacijski sistem Kronos	Optimizacija sistema, prilagoditev nadgradnje muzejskega dokumentacijskega sistema Kronos	Martina Orehovec, Jakob Kovačič, Martin Horvat, Uroš Kristan, Tine Kump	Muzej in galerije mesta Ljubljana, ACME INFORMATIKA Tine Kump s.p.
2	Oddelek za dokumentacijo/digitalizacija zbirk	Upravljanje z zbirkami TMS, dostopnost zbirk: objava digitaliziranih predmetov na spletni strani TMS	Jakob Kovačič, Martina Orehovec	
3	Oddelek za dokumentacijo/digitalizacija fototeke	Dostopnost fototeke: digitalizacija analogne fototeke TMS	Jakob Kovačič, Martina Orehovec	
4	Tiskarski oddelek / Graverstvo	Priprava občasne razstave o graverstvu v 2025	Martina Orehovec	Arhiv RS, ZAL – Zgodovinski arhiv Ljubljana, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, Ljubljana
5	Tehniška dediščina, Tiskarstvo	Upravljanje z zbirko, dopolnjevanje zbirke	Martina Orehovec	
6	Tehniška dediščina/Slovenska geodetska zbirka	Upravljanje z zbirko, dopolnjevanje zbirke, gostovanja razstave Vsak milimeter šteje: Geodezija na Slovenskem skozi čas po Sloveniji	Martina Orehovec, Janez Slak	Zgodovinski arhiv Ptuj, Zveza geodetov Slovenije, Geodetska uprava RS, Oddelek za geodezijo UL, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
7	Tehniška dediščina, Pisarniška tehnika	Upravljanje z zbirko, dopolnjevanje zbirke, razstavni projekt "Pravljična tehnika"	Martina Orehovec	Arhiv RS, Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana

8	Dokumentarno gradivo TMS, urejanje dokumentarnega gradiva TMS, ki ga ustvarja ob poslovanju in je zanj zakonsko obvezan ustrezno poskrbeti v sodelovanju s pristojnim Arhivom Republike Slovenije.	Postopen popis dokumentarnega gradiva in priprava klasifikacijskega načrta; fizična ureditev gradiva, selitev gradiva v nov, primeren prostor za Arhiv v Bistri; odpis gradiva, ki so mu potekli roki hrambe.	Jakob Kovačič, Martina Orehovec, Milojka Čepon, Barbara Budja	
9	Zgodovina pošte in telekomunikacij	Dopolnjevanje muzejskih zbirk Muzeja pošte in telekomunikacij	Ajda Kozjek, Estera Cerar, Andrej Vuksanović	Pošta Slovenije, Telekom Slovenije
10	Zgodovina pošte in telekomunikacij	Projekt Connecting Stories	Ajda Kozjek, Barbara Juršič	Fundação Portuguesa das Comunicações, Portugalska
11	Zgodovina pošte	Projekt Lep pozdrav iz Polhovega Gradca	Ajda Kozjek	Javni zavod Polhograjska graščina
12	Telekomunikacije	Blagajeva učna pot	Ajda Kozjek	Javni zavod Polhograjska graščina
13	Tehniška dediščina/tekstilstvo	Dopolnjevanje zbirke	Milojka Čepon	
14	Tekstilni oddelek/krznarstvo	Priprava razstave o krznarstvu	Milojka Čepon	Arhiv RS, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Muzej usnjarstva na Slovenskem
15	Tehniška dediščina/medicinska tehnika	Upravljanje z zbirko, dopolnjevanje	Milojka Čepon	Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani
16	Dokumentacija/Promet	Proučevanje gradiva za pripravo razstave v sodelovanju z DARS.	Jakob Kovačič, Matevž Šlabnik	Arhiv RS, Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije
17	Dokumentacija/Iskra	Postopno urejanje obsežnega fotografskega fonda podjetja ISKRA: popis gradiva – ustvarjanje elektronskega seznama za lažje delo s fondom, postopna digitalizacija gradiva - skeniranje in vnos v računalniško podatkovno bazo, raziskovanje avtorskih pravic na posnetkih za večjo uporabnost gradiva	Jakob Kovačič	Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije, Arhiv RS, Muzej arhitekture in oblikovanja
18	Dokumentacija/Tulip	Zbiranje podatkov in dokumentacijskega gradiva Tovarna ur Lipnica (TULIP) za	Jakob Kovačič	Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije, Gorenjski muzej, Muzeji radovljiške

		fotografsko razstavo.		občine Radovljica.
19	Parna žaga na Rogu	Stalna razstava v Soteski na Krki	Vladimir Vilman	Zavod za gozdove Slovenije, Dolenjski muzej Novo Mesto
20	Plečnikovi mizarji	Občasna razstava	Vladimir Vilman, Manja Kitek Kuzman	BF Oddelek za lesarstvo, Muzej za arhitekturo in oblikovanje
21	Zgodovina lova in lovske tehnike	Reinventarizacija predmetov, priprava vsebin za prenovo stalne razstave	Barbara Rezar Grilc	Lovska zveza Slovenije
22	Zgodovina ribištva in ribiške tehnike	Zbiranje podatkov, predmetov in dokumentarnega gradiva	Barbara Rezar Grilc	Ribiška zveza Slovenije
23	Naravoslovno/tehniška dediščina	Proučevanje gradiva za pripravo razstave Voda	Barbara Rezar Grilc, dr. Marko Frelih	Slovenski etnografski muzej, ARSO
24	Oddelek cestnega prometa	Dopolnjevanje obstoječih zbirk in razstav, izvajanje javne službe, ažuriranje podatkov in informacij	Matevž Šlabnik	
25	Radijski sprejemniki	Občasna razstava, ureditev zbirke	Orest Jarh, Ajda Kozjek, Andrej Vuksanović	Elektrotehniška zveza Slovenije
26	Medicinska tehnika/Lojze Vodovnik	Gostujoča razstava - dopolnjevanje	Orest Jarh, akad. Tadej Bajd, akad. Alojz Kralj, prof. Damijan Miklavčič	Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti; Fakulteta za elektrotehniko-Univerze v Ljubljani
27	Elektrifikacija Slovenije	Razstava ob 100-letnici daljnovoda Fala-Laško-Trbovlje	Orest Jarh, Matevž Šlabnik	ELES d.o.o., Elektrotehniška zveza Slovenije, Fakulteta za elektrotehniko, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru
28	Tehniška dediščina v otroški in mladinski literaturi	Občasna razstava in publikacija Pravljična tehnika	Irena Marušič, Barbara Rezar Grilc, Ajda Kozjek, Ana Katarina Ziherl, Martina Orehovec, Vladimir Vilman,	Urad RS za intelektualno lastnino, Knjižnica Otona Zupančiča, RTV Slovenija

			Orest Jarh, Milojka Čepon, Jakob Kovačič, Barbara Juršič	
29	Tehniška dediščina – kmetijska dediščina in zgodovina znanosti in tehnike	Dopolnjevanje in nadgradnja muzejskih zbirk	Irena Marušič	
30	Industrijska in tehniška dediščina	Delovanje v strokovnih organizacijah, priprava in vodenje programov, aktivna udeležba na konferencah	Irena Marušič	Skupnost muzejev Slovenije, Nacionalni odbor ICOM, Worklab
31	Industrijska dediščina, trajnostni razvoj	Preučevanje in priprava na prijavo na mednarodni projekt Zero Carbon City za razpis Erasmus+	Irena Marušič, Matevž Šlabnik, Ana Katarina Ziherl	WorkLab, Muzej dela Tampere Finska, Muzej dela Dortmund Nemčija
32	Tehniška dediščina/Adria	Proučevanje in študija primerov na temo počitniških prikolic Adria in podjetja IMV	Matevž Šlabnik	Dolenjski muzej Novo Mesto, Klub prijateljev IMV
33	Tehniška dediščina/Tomos	Proučevanje razvoja in proizvodnje slovenske motorne industrije - Tomos	Matevž Šlabnik	Pokrajinski arhiv Koper
34	Tehniška dediščina /tekstilstvo	Urejanje odprtih depojev na temo tekstilstva v BPT Tržič	Milojka Čepon	
35	Naravoslovno/tehniška dediščina	Proučevanje za razstavo Natura 2000	Barbara Rezar Grilc, Matevž Šlabnik	Krajinski park Ljubljansko barje, Zavod za varstvo narave RS
36	Muzej pošte in telekomunikacij	Prilagoditev postavitve za gostovanje občasne razstave Hallo? Wer da? na Letališču Ljubljana	Ajda Kozjek	Museum für Kommunikation Frankfurt, Nemčija
37	Muzej pošte in telekomunikacij	Priprava občasne razstave Pravljična tehnika, 2. del	Ajda Kozjek	Skupnost muzejev Slovenije
38	Muzej pošte in telekomunikacij	Priprava programa za Poletno muzejsko noč 2025. Projekcija kratkih animiranih in dokumentarnih filmov, ki obravnavajo tematiko pošte in telekomunikacij in so	Ajda Kozjek	Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije

		nastali v otroški in mladinski filmski produkciji.		
39	Muzej pošte in telekomunikacij	Predstavitev in razgovor s študenti o dostopnosti in vlogi dediščine, ki jo hranimo v Muzeju pošte in telekomunikacij, pri vzgoji in izobraževanju mladih v okviru predmeta Didaktične strategije na Oddelku za pedagogiko in andragogiko.	Ajda Kozjek	Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija
40	Muzej pošte in telekomunikacij	Priprava programa za Noč raziskovalcev	Ajda Kozjek	Hiša eksperimentov
41	Muzej pošte in telekomunikacij	Priprava vsebine za delavnico animiranega filma v stop-motion tehniki za otroke in mladostnike	Ajda Kozjek	Društvo SLON; OŠ Polhov Gradec, Slovenija
42	Muzej pošte in telekomunikacij	Priprava eksperimenta "cevni telefon" na Blagajevi učni poti po Polhovem Gradcu	Ajda Kozjek	OŠ Polhov Gradec, Slovenija

Sodelovanje na strokovnih srečanjih doma in v tujini				
	udeleženec	Naslov dogodka	Nosilec	udeležba (lasten prispevek-naslov, slušatelj, predstavnik)
1	Martina Orehovec, Drago Štimec	Zborovanje SMD, Posavski muzej Brežice, 16.-17.09.2024	Slovensko muzejsko društvo	slušatelja
2	Jakob Kovačič	Zborovanje SMD Brežice	Slovensko muzejsko društvo	lasten prispevek
3	Jakob Kovačič	Predstavitev fototeke Muzeja novejše zgodovine Slovenije, 30.09.2024 Sekcija za muzejsko dokumentacijo, Skupnost muzejev Slovenije	Sekcija za muzejsko dokumentacijo, Skupnost muzejev Slovenije	slušatelj
4	Irena Marušič	Primeri dobrih praks varovanja tehniške dediščine v Sloveniji:	Sekcija za tehniško dediščino, Skupnost	predstavnica: vodja Sekcije

		Posavski muzej Brežice	muzejev Slovenije	
5	Irena Marušič	WorkLab mednarodna konferenca	WorkLab in Muzej dela Norrkoping	članica izvršnega odbora WorkLab ter moderiranje zaključne sekcije in priprava povzetka konference
6	Drago Štimec, Mojca Zver, Metka Podgornik, Matej Žganjar, Boštjan Troha	24. Mednarodno strokovno srečanje društva restavratorjev	Društvo restavratorjev Slovenije, Skupnost muzejev Slovenije in Posavski muzej Brežice	slušatelji
7	Drago Štimec, Mojca Zver, Metka Podgornik, Matej Žganjar, Boštjan Troha	Strokovno srečanje Nade Sedlar	Drago Štimec, Društvo restavratorjev Slovenije, Tehniški muzej Slovenije	organizator, lasten prispevek
8	Društvo restavratorjev Slovenije	Društvo restavratorjev Slovenije	Društvo restavratorjev Slovenije	predstavnik
9				
10				

Pojasnila k realizaciji izvajanja nalog (izpostavite prioritetne dosežke, pojasnite vzroke za nerealizirane vsebine; največ do 2.000 znakov brez presledkov)**:** proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine ter sodelovanje z znanstveno izobraževalnimi ustanovami doma in v tujini v letu 2024

V letu 2024 smo uspešno nadaljevali z delom na muzejskih zbirkah in dokumentaciji: urejali in dopolnjevali smo zbirke, jih nadgrajevali z dokumentacijo in novimi fotografijami. Obstoječe podatke smo digitalizirali in jih objavili v dokumentacijski bazi Kronos ter na spletu, dostop do podatkov smo omogočili zunanjim uporabnikom. Nadaljevala se je nadgradnja dokumentacijskega sistema Kronos, s posebnimi prilagoditvami za zahteve TMS-ja s poudarkom na naprednih pametnih funkcijah (pametni diktafon, OCR)

Pri proučevanju smo se posvečali novim temam, ki jih bomo v prihodnosti umestili v stalno razstavo: medicina, bionika, gradbeništvo. Glavni poudarek je bil na proučevanju tematik, ki smo jih prijavili v programu za tekoče leto in predvideli za leto 2025.

Pri proučevanju smo izjemno uspešno sodelovali z znanstveno izobraževalnimi ustanovami (Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo UL, Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, Biotehniška fakulteta UL, Fakulteta za elektrotehniko UL, Fakulteta za strojništvo UL, Naravoslovno tehniška fakulteta UL, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo, Inštitut za kulturno zgodovino ZRC SAZU idr.), muzeji doma in v tujini (Slovenski etnografski muzej, Muzej novejše in sodobne zgodovine, Muzej za oblikovanje in arhitekturo, Gornjesavski muzej Jesenice, Museu doAr Portugalska, WorkLab, Muzej dela Tampere Finska, Muzej dela Dortmund Nemčija, Deutches Museum, Deutsches Technikmuseum Berlin, Muzej komunikacij Frankfurt idr.) in lokalnimi skupnostmi (JZ Polhograjska graščina, Občina Borovnica, Občina Vrhnika, Klub prijateljev IMV...) in drugimi zavodi in zvezami (Zavod za gozdove RS, Lovska zveza Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Zveza geodetov Slovenije, Geodetska uprava RS, Urad za intelektualno lastnino, Krajinski park Ljubljansko barje, Zavod za varstvo narave RS, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS…). Občasne razstave smo prilagodili za gostovanja, v letu 2024 so uspešno gostovale po Sloveniji in tujini.

Aktivno smo sodelovali v strokovnih muzejskih organizacijah doma in v tujini, komitejih ICOM

CIMUSET in ICOM INTERCOM. Udeleževali smo se strokovnih konferenc in se s tujimi partnerji povezovali v prijavah na EU projekte (WorkLab). Restavratorska služba se je izobraževala na področju restavriranje plastičnih materialov.

V Muzeju komunikacij Frankfurt (Museum für Kommunikation Frankfurt) smo kot del spremljevalnega programa ob Frankfurtskem knjižnem sejmu gostovali z razstavo Hallo? Wer da? Slowenische und deutsche Handygeschichte(n) / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije. V letu 2024 smo razstavo podrli, jo prilagodili in z njo gostovali na potniškem terminalu Letališča Ljubljana.

Realizacija digitalizacije zbirk (profesionalno fotografiranje predmetov, digitalizacija analogne fototeke) ni bila realizirana, ker namenska sredstva z odločbo o digitalizaciji niso bila zagotovljena.

Aktivna udeležba na letni konferenci CIDOC 2024 v Amsterdamu, Rijksmuseum, ni bila realizirano zaradi terminskega neskladja z drugimi obveznostmi in nalogami.

Dodatno smo izvedli proučevanja: Natura 2000, prilagoditev razstave Hallo? Wer da?, Pravljice in tehnika /pošta in telekomunikacije, animirani filmi na temo komunikacij, dostopnost in vloga dediščine s področja pošte in telekomunikacij, vsebine za Noč raziskovalcev, priprava animiranega filma za otroke in najstnike (stop-motion) in izvedba eksperimenta »cevni telefon«.

II. SKLOP

Predstavljanje premične kulturne dediščine javnosti

Predmeti premične kulturne dediščine, ki so razstavljeni – dostopni na ogled javnosti 2024	Število predmetov premične kulturne dediščine
• na stalni razstavi v vašem muzeju	2620
• na stalni razstavi v dislocirani enoti vašega muzeja	1306
• na lastnih občasnih razstavah v vašem muzeju v letu 2024	226
• v izposoji drugim javnim zavodom oz. pravnim osebam za daljše obdobje	74
• v izposoji drugim javnim zavodom oz. pravnim osebam za leto 2024	7
SKUPAJ	**4233**
• na vaših razstavah, ki so gostovale v drugih muzejih v letu 2024	188
• na razstavah drugih ustanov, ki so bile na ogled v vašem muzeju v letu 2024	21

Predmeti premične kulturne dediščine, ki so razstavljeni – dostopni na ogled javnosti	Število predmetov premične kulturne dediščine
na stalni razstavi v vašem muzeju	**2620**
U0000038, U0000137 Tiskarski oddelek	106
U0000283 Elektro oddelek - Pozor, elektrika!, U0000176 Jurij Vega	20
U0000010, U0000154, U0000155, U0000156, U0000157, U0000158 Kmetijski oddelek	398
U0000034, U0000037, U0000170, U0000174, U0000175, U0000192 Tekstilni oddelek	193
U0000067, U0000122, U0000152, U0000159, U0000160, U0000161, U0000162, U0000163, U0000164, U0000165, U0000206, U0000230 Prometni oddelek	240
U0000049, U0000172 Ribiški oddelek	579
U0000171 Slovenski lovski muzej	436
U0000051 Lesarski oddelek	351
U0000119, U0000169, U0000189 Gozdarski oddelek	175
U0000225 Naj se sliši delo!	0
U0000253 Predstavitev Tehniškega muzeja Slovenije	0
U0000255 Zgodovina Bistra	0

U0000295 Prenovljena predavalnica Nikole Tesle	13
U0000305 Mašine za kovine	109
na stalni razstavi v dislocirani enoti vašega muzeja	**1306**
U0000007, U0000037, U0000056, U0000096, U0000142, U0000149, U0000193, U0000211, U0000217, U0000226, U0000227 na stalni razstavi v dislocirani enoti Muzej pošte in telekomunikacij Polhov Gradec	230
U0000015, U0000112, U0000259 na stalni razstavi v dislocirani enoti Valvasorjeva grafična delavnica na gradu Bogenšperk	29
U0000203 na stalni razstavi v dislocirani enoti Valvasorjev pogled v naravo na gradu Bogenšperk	7
U0000173, U0000235 na stalni razstavi v dislocirani enoti Usnjarska razstava v Muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici	38
U0000166 Na stalni razstavi v dislocirani enoti Soteska – samo vozila	49
U0000269 Na stalni razstavi v oglednem depoju Pivka	953
na lastnih občasnih razstavah v vašem muzeju v letu 2024	**226**
U0000362 Dobrodošli v Tehniškem muzeju Slovenije	69
U0000386 Glas preteklosti	57
U0000388 Pravljična tehnika	30
U0000391 Pravljična tehnika v Muzeju pošte in telekomunikacij	35
U0000399 Lojze Vodovnik	35
v izposoji drugim JZ oz. pravnim osebam za daljše obdobje	**74**
P0000060 Medobčinski muzej Kamnik	14
P0000062, P0000063 Pokrajinski muzej Maribor	2
P0000076 Muzej novejše zgodovine Slovenije	1
P0000103 Muzej Vrbovec	28
P0000115, P0000116, P0000117 Muzejska zbirka, Klub prijateljev IMV Novo mesto	5

P0000131 Iskratel, Kranj	9
P0000135 P0000130 Muzej Velenje	5
P0000146 Klub prijateljev IMV Novo Mesto	1
P0000161 Občina Mozirje	5
P0000177 Urad predsednika Republike Slovenije	1
P0000178 Društvo starodobnih vozil rojaka Janeza Puha Juršinci	1
P0000179 Kreativno središče Center Rog	2
v izposoji drugim javnim zavodom oz. pravnim osebam za leto 2024	**7**
P0000158 Muzej slovenske osamosvojitve	1
P0000166 Slovenski etnografski muzej	1
P0000168 Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega Primorja Reka, Hrvaška	2
P0000172 Notranjski muzej Postojna	1
P0000173 Muzeji radovljiške občine	1
P0000174 Knjižnica Maribor	1
SKUPAJ	**4233**
na vaših razstavah, ki so gostovale v drugih muzejih v letu 2024	**188**
U0000338 Osem fotografij stalnih razstav v TMS v Bistri (Hotel »Grajski dvor«, Radovljica, Slovenija)	0
U0000357 Stari medicinski instrumenti in pripomočki (Mestna knjižnica Ljubljana; Ljubljana, enota Poljane, Slovenija)	44
U0000360 Hallo? Wer da? Slowenische und deutsche Handygeschichte(n) / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije (Museum für Kommunikation Frankfurt)	35
U0000366 Znanje brez meja (Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja, Reka, Hrvaška)	2

U0000368 Us and Them without Frontiers Frontiers (Auraria Library, Metropolitan State University of Denver, Denver, ZDA)	0
U0000379 Vsak milimeter šteje, Geodezija na Slovenskem skozi čas (Zgodovinski arhiv na Ptuju, Ptuj, Slovenija)	31
U0000382 Zdravniki in njihovi predmeti v TMS (Splošna bolnišnica Novo mesto, Novo mesto, Slovenija)	64
U0000385 Halo! Kje si? / Hallo! Wer da? / Hello! Where Are You? (Letališče Ljubljana, Slovenija)	10
U0000387 Pozdrav s Polhovega gradca (Polhkovo razgledišče, Polhov Gradec, Slovenija)	0
U0000389 Us and Them without Frontiers, (Slovenski muzej in arhiv v Clevelandu / Sloveniana museum and archives, Cleveland, ZDA)	0
U0000390 Živeti sanje: Stoletnica Petra Florjančiča	0
U0000400 Leteči človek, Stanko Bloudek (1890-1959) / O Homem voador (Museu Do Ar, Pêro Pinheiro, Portugalska)	2
na razstavah drugih ustanov, ki so bile na ogled v vašem muzeju v letu 2024	**21**
U0000333 Odločuj in E-cikliraj	20
U0000375 Carina nebula (Ercigoj Art d.o.o., Ljubljana, Slovenija)	1

Nove lastne občasne razstave

Št.	Naslov razstave	Lokacija
1	Pravljična tehnika	Tehniški muzej Slovenije, Bistra pri Vrhniki
2	Kovina, imenitna surovina	Krakovski nasip, Ljubljana
3	Dr. Lojze Vodovnik: akademik in inovator biomedicinske tehnike	Tehniški muzej Slovenije, Bistra pri Vrhniki
4	Glas preteklosti: Radijski sprejemniki iz zbirke Krisper	Tehniški muzej Slovenije, Bistra pri Vrhniki
5	Pravljična tehnika, 2. del	Muzej pošte in telekomunikacij, Polhov Gradec
6	Kovina, imenitna surovina	Krakovski nasip, Ljubljana
7	Pozdrav s Povhovegagradca	Polhovo razgledišče, Polhov Gradec
8	Zdravniki in njihovi predmeti v TMS	Novo Mesto, Splošna bolnišnica Novo Mesto

Medinstitucionalne razstave			
Št.	Naslov razstave	lokacija	Sodelujoča/e institucija/e (in država)
1	Hallo? Wer da? Slowenische und deutsche Handygeschichte(n) / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije	Frankfurt	Museum für Kommunikation Frankfurt, Nemčija
2	Pony kotiček	Center Rog, Ljubljana	Center Rog, Turna d. o. o.
3			
4			
5			

Spletne razstave		
Št.	Naslov razstave	povezava na spletno stran
1	Virtualni ogled Muzeja pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu	my.matterport.com/show/?m=XMVU9qUDiiZ&fbclid=IwAR2jFAMLHoIXxMS1JuKeOg7ib36LPxu1yZVc9L6ULrBjtmx15uM4GoqbTs0
2	Virtualni ogled stalnih zbirk Tehniškega muzeja Slovenije	https://www.tms.si/stalne-razstave/
3	Virtualna ekskurzija: Robot.si	www.tms.si/RobotSi/
4	E-razstava: 70 let TMS: Prerez muzejske aktivnosti skozi zbirko plakatov	www.tms.si/2021/03/25/e-razstava-plakati-tms/
5	Virtualni ogled zbirke protokolarnih vozil Tehniškega muzeja Slovenije	www.tms.si/Titovazbirka/
6	Virtualna ekskurzija: Grafična dejavnost Janeza Vajkarda Valvasorja na gradu Bogenšperk	www.tms.si/graficna-dejavnost-janeza-vajkarda-valvasorja/
7	Virtualna ekskurzija: Valvasorjev pogled v naravo" na gradu Bogenšperk	www.tms.si/valvasorjev-pogled-v-naravo/
8	Virtualna ekskurzija: Slovenska geodetska zbirka na gradu Bogenšperk	www.tms.si/slovenska-geodetska-zbirka/
9	Virtualna ekskurzija: Pozor elektrika!	www.tms.si/pozor-elektrika/
10	Virtualna ekskurzija: Tehnika za šport	www.tms.si/razstava-tehnika-za-sport/
11	E-razstava: Z vami že 70 let	www.tms.si/2021/02/24/razstava-70-let-tms/
12	E-razstava: Prvi stadion in prva tovarna športnega orodja na Slovenskem	https://www.tms.si/2025/02/03/e-razstava-prvi-stadion-in-prva-tovarna-sportnega-orodja-na-slovenskem
13	E-razstava: Slovenski mostovi doma in v tujini	https://www.tms.si/2025/02/03/e-razstava-slovenski-mostovi-doma-in-v-tujini/

Gostovanja v muzeju			
Št.	Naslov razstave	Gostujoča institucija	država
1	Mesto Reka: industrija, arhitektura in ljudje	Zavod za tehničko kulturo Rijeka	Hrvaška

2	30. letnica Antonijevega rova	Center za upravljanje dediščine živega srebra Idrija	Slovenija
3	Razstava študentskih del: Prenovljeno in posodobljeno	Naravoslovnotehniški fakulteti, UL, Oddelek za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje	Slovenija

Gostovanje razstav TMS v drugih institucijah			
Št.	Naslov razstave	Lokacija (kraj) in institucija gostovanja	država
1	Us and them without frontiers	Denver, Auraria Library (Knjižnica Auraria), Metropolitan State University of Denver (Metropolitanska državna univerza Denver)	Kolorado, ZDA
2	Us and them without frontiers	Cleveland, Slovenski muzej in arhiv	Ohio, ZDA
3	Živeti sanje: Stoletnica Petra Florjančiča	Bled, Hotel Kompas	Slovenija
4	Znanje brez meja	Reka, Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega Primorja	Hrvaška
5	Leteči človek, Stanko Bloudek (1890-1959)	Museu do Ar, Lizbona	Portugalska
6	Vsak milimeter šteje: Geodezija na Slovenskem skozi čas	Zgodovinski arhiv Ptuj	Slovenija
7	Vsak milimeter šteje: Geodezija na Slovenskem skozi čas	Kulturni dom v Gorici v Italiji	Italija
8	Vsak milimeter šteje: Geodezija na Slovenskem skozi čas	Trbovlje, Delavski dom Trbovlje	Slovenija
9	Hallo? Wer da? Slowenische und deutsche Handygeschichte(n) / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije	Letališče Ljubljana	Slovenija
10	Kovina, imenitna surovina	Tržič, BPT d. o. o.	Slovenija
11	Kovina, imenitna surovina	Ljubljana, Turizem Ljubljana	Slovenija
12	Slovenski mostovi doma in v tujini	Celje, Mestna občina Celje	Slovenija
13	Slovenski mostovi doma in v tujini	Brežice, Občina Brežice	Slovenija
14	Slovenski mostovi doma in v tujini	Ptuj, Mestna občina Ptuj	Slovenija
15	Slovenski mostovi doma in v tujini	Šoštanj, Občina Šoštanj	Slovenija
16	Stoletnica prevega preleta južnega Atlantika	Park vojaške zgodovine Pivka	Slovenija
17	Pony Kotiček	Center Rog, Ljubljana	Slovenija
18	Zdravniki in njihovi predmeti v TMS	Novo Mesto, Splošna bolnišnica Novo Mesto	Slovenija

Mednarodno sodelovanje – razstavni projekti v letu 2023			
Št.	Naslov projekta	Država	Termin (od-do)
1	Gostovanje razstave "Znanje brez meja"	Pomorski muzej, Reka, Hrvaška	1.12.2023 do 8.1.2024
2	Hallo! Wer da? / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije,	Museum für Kommunikation Frankfurt	17. 9. 2023 - 17. 3. 2024
3	Gostovanje razstave "Stanko Bloudek: Leteči človek"	Museu das Comunicações, R. do Instituto Industrial 16, 1200-225 Lisboa, Portugal	23.9. - 31.12.2024
4	Gostovanje razstave Us&Them	Generalni konzulat RS v Clevelandu, Slovenski muzej in arhiv v Clevelandu.	8.9.2024 do 31.5.2025
5	Gostovanje razstave Us&Them	Denver, Auraria Library, Metropolitan State University of Denver, Kolorado ZDA	19.12.2023 do 31.5.2024

Projekti financirani in sofinancirani iz sredstev EU			
Št.	Naslov projekta	Nosilec projekta in trajanje projekta	Država
1			
2			

Pojasnila k realizaciji razstavnega programa (največ do 1.000 znakov brez presledkov)**:**

Vse v programu dela predvidene razstave so bile realizirane in odprte v letu 2024: Pravljična tehnika, Pravljična tehnika 2. del (Muzej pošte in telekomunikacije), Kovina, imenitna surovina, Dr. Lojze Vodovnik: akademik in inovator biomedicinske tehnike, Glas preteklosti: Radijski sprejemniki iz zbirke Krisper (Zakladi iz depojev).

Poleg teh smo izvedli še nekaj dodatnih razstavnih projektov.

Pripravili smo razstavo Zdravniki in njihovi predmeti v TMS in z njo gostovali v Splošni bolnišnici Novo mesto ob praznovanju njihove 130-letnice. Razstavili smo medicinske predmete, last dveh zdravnikov, ki sta tam službovala v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja.

Dodatno smo gostovali z razstavo Živeti sanje, stoletnica Petra Florjančiča na Bledu.

Na Polhovem razgledišču v Polhovem Gradcu je na ogled razstava panojev z naslovom Pozdrav s Polhovgagradca (1. 10. 2024 – 1. 10. 2025). Na primerih razglednic z motivi Polhovega Gradca iz zbirke Muzeja pošte in telekomunikacij predstavljamo zgodovino in razvoj razglednic na Slovenskem od zlate dobe pošiljanja in zbiranja do konca 20. stoletja.
Razstava z naslovom Hallo? Wer da? / Hello? Where are you? (24. 8. 2023 – 8. 1. 2025) je bila v prilagojeni obliki na ogled na potniškem terminalu Letališča Ljubljana. Postavili smo jo v sodelovanju s Fraport Slovenija in Telekomom Slovenije.
V Bistri je dodatno gostovala razstava študentskih del Naravoslovnotehniške fakultete, UL, Oddelka za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje z naslovom »Prenovljeno in posodobljeno«.

Za leto 2024 je bilo predvideno gostovanje hrvaške razstave o izdelovalcu violin Franju Kresniku. Namesto omenjene razstave je v Bistri gostovala razstava Zavoda za tehničko kulturo Rijeka »Mesto Reka: industrija, arhitektura in ljudje«, gostovanje razstave o Kresniku bo izvedeno v letu 2025.

V Centru Rog smo postavili t. i Pony kotiček, kjer je predstavljena zgodovina tovarne dvokoles Rog in eden njenih najbolj prepoznavnih izdelkov, zložljivo kolo Pony. Poleg priprave razstavnega panoja smo za namene občasne razstave posodili 2 kolesi – prvotno in prenovljeno različico.

Na ribiškem oddelku smo odprli kiparsko razstavo »Anatomija ribe«, ki je bila izvedena v sodelovanju s Pionirskim domom.

V sklopu gostovanja razstav smo izvedli vse predvidene projekte. Tudi letos smo občasne razstave prilagodili na način, da z njimi lahko gostujemo po drugih lokacijah. Na ta način delujemo trajnostno, dostop do kulturne dediščine pa omogočimo širšemu občinstvu.

Spremljevalni programi

Pedagoški in andragoški programi			
Programi in projekti za otroke			
Št.	Naslov programa	leto prve izvedbe	Število ponovitev
1	DiZiT - Dnevi gradnje in okolja	2023	10
2	DiZiT - Dnevi kemijskih znanosti in tehniške varnosti	2022	5
3	DiZiT - Dnevi elektrotehnike	2001	5
4	DiZiT - Motorizirana preteklost	2017	12
5	DiZiT - Dnevi strojništva	2010	9
6	DiZiT - Dnevi tekstilstva	2022	3
7	DiZiT - Biotehniški dnevi	2013	7
8	Vodenje po muzejskih zbirkah za OŠ in vrtec		152
9	Ukročena elektrika		51
10	Delavnice za OŠ in vrtec v muzeju		47
11	Delavnice na OŠ		5
12	Drop-in delavnica za otroke	2017	1
13	Kubo roboti	2021	2
Programi in projekti za mladino			
Št.	Naslov programa	leto prve izvedbe	Število ponovitev
1	DiZiT - Dnevi gradnje in okolja	2023	1
2	DiZiT - Dnevi kemijskih znanosti in tehniške varnosti	2022	2
3	DiZiT - Dnevi elektrotehnike	2001	6
4	DiZiT - Dnevi strojništva	2010	3

5	Vodenje po muzejskih zbirkah za SŠ		24
6	Ukročena elektrika		9
7	Delavnice za SŠ		2
Programi in projekti za odrasle			
Št.	Naslov programa	leto prve izvedbe	Število ponovitev
1	DiZiT - Dnevi gradnje in okolja	2023	9
2	DiZiT - Dnevi elektrotehnike	2001	12
3	DiZiT - Motorizirana preteklost	2017	8
4	DiZiT - Dnevi strojništva	2010	14
5	Vodenje po muzejskih zbirkah za odrasle		50
6	Delavnica peke testa v krušni peči	2010	2
7	Osnove restavratorstva - delavnica	2014	1
8	Pobeg med spomine	2021	2
9	Ukročena elektrika		5
10			
Programi in projekti za družine			
Št.	Naslov programa	leto prve izvedbe	Število ponovitev
1	Sredi tedna v muzej	2017	3
2	Vodenje po občasni razstavi Pravljična tehnika	2024	2
3	Pripovedovanje za družine: Čarobna moč tehnike	2019	1

Dodatni programi, projekti in dogodki za popularizacijo (predavanja, seminarji, razstave za zunanje naročnike, prireditve,…..)		
	naslov	izvajalec/partner
1	Dan odprtih vrat, 2.3.2024 - celodnevni dogodke za javnost in novinarje	TMS Bistra
2	Prikaz kovanja podkev, 3.3., 15.12. 2024	TMS Bistra
3	Prikaz Nikole Tesle, 17.3., 7.4., 26.5., 23.6., 21.7, 18.8., 15.9., 6.10., 17.11.	TMS Bistra
4	Moja reka praznuje, 22.3.2024	Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje in TMS Bistra
5	Dnevi gradnje in okolja, 24.3.2024	Fakulteta za gradbeništvo UL in TMS Bistra
6	Delavnica kvačkanja, 13.4.2024	TMS Bistra
7	Delavnica Kubo roboti, 14.4., 1.9., 27.9.2024	TMS Bistra in Muzej pošte in telekomunikacij
8	Dnevi elektrotehnike, 28.4.2024	Fakulteta za elektrotehniko UL in TMS Bistra
9	Vodenje s terapevtskim psom, 3.5.2024	TMS Bistra
10	Delavnica za odrasle: osnove restavratorstva, 11.5.2024	TMS Bistra
11	Prikaz klekljanja, 12.5.2024	TMS Bistra

12	Mednarodni dan muzejev - dve delavnici in pogovor z avtorjem knjige, 18.5.2024	TMS Bistra
13	Odprtje razstave "Lojze Vodovnik", 28.5.2024	TMS Bistra
14	Motorizirana preteklost, celodnevni dogodek z demonstracijami, 9.6.2024	TMS Bistra
15	Trubarjev dan - Prikaz tiskanja, 8.6.2024	TMS Bistra
16	Poletna muzejska noč in odprtje gostujoče razstave Antonijev rov, 15.6.2024	TMS in Centra za upravljanje dediščine živega srebra Idrija
17	Sredi tedna v muzeju za mlade, 10.7., 24.7., 7.8., 21.8 2024	TMS Bistra
18	Pobeg med spomine (za upokojence), 5.7., 19.7., 16.8. 2024	TMS Bistra
19	Drop-in delavnica za otroke, 7.7.2024	TMS Bistra
20	Prikaz pletenja košar, 14.7.2024	TMS Bistra
21	Pripovedovanje na temo Pravljične tehnike, 25.8.2024	TMS Bistra
22	Odprtje fotografske razstave ZTK Rijeka, 5.9.2024	TMS Bistra
23	Pogovor z avtorjem knjige "Od vzpona do razprodaje industrijskih BZ, 17.9.2024	TMS Bistra
24	Concours D'Elegance, 21.9.2024	TMS Bistra in Mercedez Benz klub
25	Dnevi strojništva, 29.9.2024	TMS Bistra in Fakulteta za strojništvo UL
26	Predavanje Mejniki kartuzije Bistra iz leta 1726, 10.10.2024	TMS Bistra in Geodetski inštitut
27	Odprtje razstave Pravljična tehnika v Bistri, 16.10.2024	TMS Bistra
28	Delavnica Osnove restavratorstva, 19.10.2024	TMS Bistra
29	Prikaz tiskarstva, 3.11.2024	TMS Bistra
30	Odprtje razstave Glas preteklosti, 7.11.2024	TMS Bistra
31	Delavnica peke kruha, 14.12.2024	TMS Bistra
32	Delavnica presenečenja za otroke, 8.12.2024	TMS Bistra
33	Nedeljska delavnice za otroke, 12.1., 6.2, 20.2, 21.2., 9.3., 13.4., 21.9., 12.10., 28.10, 29.10., 30.10., 9.11., 21.12.	Muzej pošte in telekomunikacij
34	Odprtje razstave Pravljična tehnika v Muzeju pošte in telekomunikacij, 4.12.2024	Muzej pošte in telekomunikacij
35	Naprej v preteklost - izobraževalne igre, 16.12, 18.12.	Muzej pošte in telekomunikacij
36	RE-ORG, 9-13.12.	TMS, Muzej pošte in telekomunikacij in ICOM
37	Vsak milimeter šteje - delavnica Agamograf na temo geodezije	TMS
38	US&THEM - delavnica Agamograf na temo znanstvenikov	TMS
39	Hokus pokus - delavnici vrteči obroč in metulj	Pionirski dom in TMS
40	Ukročena elektrika	TMS
41	Vodenje po občasni razstavi Glas preteklosti	TMS
42	Vodenje po zbirkah	TMS
43	Predavanje “Od vzpona do razprodaje industrijskih podjetjih in blagovnih znamk”	dr. Aleksander Lovrenčič in TMS
44	Prikaz stavljenja črk in tiskanja na Tiegel	TMS
45	Izbor starodobnikov Slovenije – Concours d’Elégance 2024	TMS

Kratka pojasnila k realizaciji spremljevalnih programov (največ do 1.000 znakov brez presledkov)

V lanskem letu so potekala številna tematska vodenja, delavnice in prikazi za vrtce, OŠ, SŠ, mlade, odrasle, družine in upokojence tako med tednom kot tudi med vikendi. Uspešno smo izvedli Dneve znanosti in tehnike v sodelovanju s petimi fakultetami in Biotehniškim centrom Ljubljana. Izvajali smo delavnice na osnovnih šolah ter se udeležili delavnic Hokus pokus. Izvedli smo Dan odprtih vrat (2.3.) in Poletno muzejsko noč (15.6.) s pestrim pedagoško-andragoškim programom. Sodelovali smo v projektu

Naprej v preteklost, kjer smo z video in foto vsebinami na socialnih omrežjih pobližje predstavili delovanje muzeja. V Arnesovih učilnicah smo ustvarili spletni kviz o občasni razstavi Pravljična tehnika. Vsak četrtek na socialnih omrežjih objavljamo Četrtkove naloge. Na kovinarskem oddelku smo ustvarili pedagoško-andragoški kotiček, kjer se lahko vsak posameznik preko aplikacije preizkusi v varjenju kovin, prenovili smo tudi kotiček v gozdarskem oddelku. Za ranljive skupine smo poskrbeli organizirali vodenja s terapevtskim psom Društva Tačke pomagačke. Napravili smo tudi napise v Braillovi pisavi za slepe in slabovidne, ki opisujejo predstavitev in zgodovino našega muzeja ter osnovne informacije o njegovem obisku.

V Muzeju pošte in telekomunikacij smo pripravili številne pedagoške in andragoške programe za različne starostne skupine ter za ranljive skupine. Največji delež obiskovalcev na naših programih predstavljajo skupine osnovnošolcev, ki prihajajo v muzej v okviru tehniških dni. Že vrsto let je najbolj priljubljena in obiskana delavnica izdelava poštnega roga. Za družine in odrasle pripravljamo javna vodstva, delavnice in dejavnosti ob dnevih odprtih vrat, na katerih ponujamo pestre programe tudi v sodelovanju z lokalno skupnostjo z namenom spodbujanja kulturnega turizma. Ponovno smo se povezali z OŠ Polhov Gradec in Društvom Slon ter pripravili produkcijske delavnice animiranega filma za najmlajše.

Realizacija promocijske in komunikacijskih dejavnosti muzeja (največ do 1.000 znakov brez presledkov)

Promocija TMS je temeljila na različnih marketinških orodjih in je zajela pester nabor komunikacijskih kanalov, z namenom doseči različne ciljne publike TMS.

Osnovi cilji promocije so bili:
1) Povečati obisk v TMS in njegovih dislociranih enotah, od katerih je bil najbolj promoviran Muzej Pošte in telekomunikacij (MPT). Rezultati so dobri – 41.000 obiskovalcev.
2) Promovirati stalne in občasne razstave ter razstave na gostovanjih doma in v tujini. Za promocijo smo uporabili e-obvestila, TMS novičnik, medijska sporočila, spletno stran ter v manjši meri tudi oglase.
3) Promocija programov za osnovne in srednje šole preko e-obvestil (1012 naslovnikov), 2 zloženk in e-zloženk ter dogodkov za učitelje.
Ključni komunikacijski kanali:
- Zloženke (TMS v več jezikih, MPT, za OŠ, za srednje šole)
- Spletna stran TMS: 32.000 aktivnih uporabnikov
- Družabna omrežja: Facebook – 171000 ogledov, doseg 329800 (+136%), 279 novih sledilcev
  Instagram – 6300 ogledov, 12000 doseg
  Facebook MPT – 26700 ogledov, 24300 doseg (+1,6%), 67 novih sledilcev
- Odnosi z mediji - Objave so se osredotočale predvsem na razstavo pravljično tehniko in na ostale občasne ter gostujoče razstave, spremljanje gradbenih investicij v Bistri, dneve strojništva, elektrotehnike, gradnje, kemijskih znanosti.
- Oglasi

Izdajanje publikacij (periodika, katalogi, monografije in vodniki, NE navajajte zloženk)

	Avtor	Naslov
1	Irena Marušič, Ajda Kozjek	Pravljična tehnika
2	Maja Oven	Kaj se skriva za razstavo?
3	dr. Orest Jarh, dr. Tadej Bajd, dr. Alojz Kralj	Lojze Vodovnik, katalog razstave
4	dr. Orest Jarh, Andrej Vuksanović	Glas preteklosti : radijski sprejemniki iz zbirke Petra Krisperja
5		
6		

Pojasnila k realizaciji izdajanja publikacij (največ do 1.000 znakov brez presledkov)**:**

V okviru razstave Pravljična tehnika je izšla načrtovana istoimenska publikacija, namenjena predvsem mlajšim obiskovalcem, v nakladi 500 izvodov.
V okviru razstave o dr. Lojzetu Vodovniku je v nakladi 200 izvodov izšla publikacija Lojze Vodovnik: katalog.
V okviru razstave Glas preteklosti: Radijski sprejemniki iz zbirke Krisper je v nakladi 200 izvodov izšla istoimenska publikacija.
Publikacija z naslovom Kaj se skriva za razstavo? Je v tisku in bo izdana v 200 izvodih.
Tehniški muzej Slovenije je v sodelovanju z ZRC SAZU, kot soizdajatelj, v nakladi 300 izvodov sodeloval pri izdaji knjige Humanizacija dela: spomini na začetke slovenske industrijske robotike in robotizacije.

Število uporabnikov / strank
Arhiv, dokumentacija, fototeka,..

Poleg rednega zagotavljanja dostopa in informacij do dokumentarnega in arhivskega gradiva notranjim uporabnikom za potrebe rednega dela in izvajanja javne službe smo v letu 2024 omogočili vpogled in posredovali informacije iz naših fondov, številnim zunanjim uporabnikom za raziskovalne, študijske in komercialne namene. V Oddelku za dokumentacijo (fototeka idr.) je bilo v letu 2024 skupno 26 uporabnikov.

III. ODKUPI PREDMETOV PREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Odkupi premične kulturne dediščine v LP			
	Pridobljen predmet - odkup	Cena /vrednost (€)	Financer (MK, občina, donacija, lastna sredstva,…)
1	800:LJU;0009354 Pisalni stroj Tops Emona	30	lastna sredstva
2	S0009262 Tiskarski stroj Heidelberg	305	lastna sredstva
3	EG0006790 Osebni avtomobil Zastava 101 GTL 55	1	lastna sredstva
4			
5			
	SKUPAJ	**336**	

Pojasnila k realizaciji izvajanja odkupov premične kulturne dediščine (največ do 500 znakov brez presledkov):

V letu 2024 s strani MK nismo prejeli sredstev za nakupe predmetov, tri nakupe pa smo izvedli iz lastnih sredstev.

Za simbolično ceno 1,00 € smo od zasebnega lastnika odkupili osebni avtomobil Zastava 101 GTL, l. 1986. Avtomobil smo vključili v zbirko vozil iz obdobja po 1945, kjer poleg ostalih vozil podjetja Crvena Zastava predstavlja to največjo jugoslovansko tovarno avtomobilov, ki je bila s svojimi izdelki množično prisotna tudi v Sloveniji. Model iz leta 1986, v nasprotju z istim modelom prve serije iz leta 1972, ki ga že hranimo v zbirki, izkazuje večji delež domačih komponent.

Za dopolnjevanje zbirke tiskarskega oddelka smo odkupili še pisalni stroj Tops Emona v vrednosti 30 EUR in tiskarski stroj Heidelberg v vrednosti 305 EUR. Drugih odkupov ni bilo.

Pojasnila k realizaciji nalog digitalizacije po izdanih odločbah in ocena učinkovitosti porabe dodeljenih proračunskih sredstev za izvajanje nalog javne službe:

V letu 2024 sredstev za realizacijo nalog digitalizacije nismo prejeli.

Dodatek:

A. PROSTORI

Podatki o količini m² novo pridobljenih prostorov v letu 2024		
Naslov:	Površina (m²):	Namembnost (depoji, razstavni prostor, delavnice, uprava…)
Nekdanja predilnica BPT, Predilniška c. 16, Tržič	606	Depoji, odprti depoji
SKUPAJ	606	

Zap. št.	Vrsta objekta oz. prostora	Lokacija - naslov	Št. katastrske občine	Št. stavbe oz. parcelna številka	Št. dela stavbe	Namen	Lastnik objekta	Površina v m²	Stroški najemnin v letu 2024 v EUR
1	Poslovni prostor	Tržaška cesta 2, Ljubljana	2679	517	283	poslovni prostor	Ministrstvo za kulturo (RS)	388,64	
2	Muzej	Bistra 4, Bistra	2003	1634,4/1657/1,1657/2,1657/3,1877/2	1178-1181,1187-1193,1196,1199-1201,1208	muzej	Ministrstvo za kulturo (RS)	11962,9	
3	Ogledni depo	Soteska ob Krki	1446	82	483	ogledni depo	Občina Dolenjske Toplice	372	
4	Depo	Vičava 5, Ptuj	400	995/12	2601	depo	Ministrstvo za kulturo (RS)	1000	
5	Muzej	Polhov Gradec 61, Polhov Gradec	1986	117/5,117/7,154	117,373	muzej	Ministrstvo za kulturo (RS)	1023,9	
6	Koblerjev mlin (skladišče, depo)	Bistra 6, Bistra	2004	3499,*483,1490/23,*482,1492	67,76,70,69	depo	Ministrstvo za kulturo (RS)	1570,5	
7	Skladišče	Breg pri Kočevju, Hala 1	1575	1079	1	depo	Zavod RS za blagovne rezerve	400	30.312
8	Mala hidroelektrarna	Bistra 4, Bistra	2004	1498/12	90	elektrarna	Ministrstvo za kulturo (RS)	96	
9	Depo BPT Tržič	Predilniška c. 16, Tržič	2143	599/12	335	depo, ogledni depo	Voje d.o.o.	606	9.689
SKUPAJ								17419,94	40.001

Zbirnik prostorov za izvajanje dejavnosti v letu 2024 ***Navodilo:*** skupna površina prostorov v m² naj se ujema s tabelo »Popis objektov in prostorov«	Površina v m²
Razstavni prostori za stalne razstave	6.299
Razstavni prostori za občasne razstave	452
Prostori za poslovno dejavnost	70
Prostori kustodiatov in dokumentacije	331
Prostori za namen izvajanja vsebin spremljevalnih pedagoško/andragoških programov	329
Konservatorsko-restavratorske delavnice	411
Knjižnica	58
Dislocirane enote – razstavna dejavnost	448
Depoji	4.742
Muzejska trgovina	37
Drugo	4.243
SKUPAJ površina prostorov za vse dejavnosti	17.420

B. INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE IN NAKUP OPREME

Investicijsko vzdrževanje s sredstvi MK – realizacija po odločbi za leto 2024		
Namen	Višina namensko odobrenih sredstev MK	Porabljena višina sredstev
Sanacija hišniškega stanovanja	28.000	28.000
SKUPAJ	28.000	28.000

Investicijsko vzdrževanje s sredstvi MK – proračunska postavka 131080 – investicije v kulturi (2024)		
Namen	Višina namensko odobrenih sredstev MK	Porabljena višina sredstev
»Celostna obnova grajsko – samostanskega objekta Bistra – 1. faza«, preostanek plačila izdelave DGD dokumentacije	60.411,96	60.411,96
SKUPAJ	60.411,96	60.411,96

Pojasnila k realizaciji investicijskega vzdrževanja (največ do 500 znakov brez presledkov):

S sredstvi, namenjenimi za investicijsko vzdrževanje (28.000 EUR) smo prenovili vse štiri prostore nekdanjega hišniškega stanovanja. Porušili smo pregradne stene, strop in stene smo utrdili (injektiranje), določene dele na novo ometali, odstranili plesen in prepleskali. Sanirali smo dotrajane elektroinštalacije. Obstoječe radiatorje smo povezali z muzejsko centralno pečjo. Parket zgodovinske vrednosti smo zaradi krhkosti zaščitili z OSB ploščami in jih prekrili z vinilom. V sanitarijah smo zamenjali pipe in WC školjko s kotličkom. Projekt je bil izveden v predvidenem časovnem in finančnem okviru.

Kompleks gradu Bistra je že več let v slabem stanju. V objekt prodira vlaga, vidne so vedno večje razpoke na stenah in stropu, zlasti ob cesti Vrhnika – Borovnica, energetsko je potraten. Januarja sta 2024 v oddelku lesarstva in tekstilstva odtrgala večja dela stropa. Tehniški muzej Slovenije objekt

vzdržuje z lastnimi kadri, poškodbe sanira z lastnimi sredstvi. Žal se stanje kljub temu pospešeno slabša.

S sredstvi Ministrstva za kulturo RS smo v letu 2024 zaključili z izdelavo DGD dokumentacije za celostno prenovo gradu Bistra in na njeni podlagi pridobili gradbeno dovoljenje. Na podlagi povabila za NPO »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Nature 200 – grad Bistra (EŠD 15) smo pripravili vso zahtevano dokumentacijo in vlogo oddali na Ministrstvo za kulturo RS.

Nakup opreme s sredstvi MK – realizacija **po odločbi za leto** 2024		
Namen	Višina namensko odobrenih sredstev MK	Porabljena višina sredstev
a) Oprema za vzpostavitev in izboljšanja sistema varovanja. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
b) Oprema za ureditev depojev. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
c) Oprema za konservatorsko-restavratorske delavnice. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
d) Oprema za delovni proces digitalizacije. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
e) Oprema za razstave. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
f) Oprema za ureditev prostorov za izvajanje pedagoško/andragoških vsebin. Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
3.		
g) Drugo (navedite). Skupaj porabljeno: _____€, od tega za:		
1.		
2.		
SKUPAJ VSE POSTAVKE PORABLJENO		

Pojasnila k realizaciji nakupa opreme (največ do 500 znakov brez presledkov):

Tehniški muzej Slovenije v letu 2024 ni prejel namenskih sredstev za nakup opreme.

ZAPOSLENI

Število zaposlenih po področjih dejavnosti muzeja na dan 1.1.2024				
Dejavnost		**Financer MK**	**Drugi viri**	**SKUPAJ**
Poslovna dejavnost	Direktor	1	0	1
	Pomočnik direktorja	1	0	1
	Služba za komunikacije	1	0	1
	Finančni delavci	1	0	1
	Administrativni delavci	1	0	1
SKUPAJ – poslovna dejavnost		5	0	5
Tehnična služba	Tehnični delavci (vzdrževalec, vratar, receptor, hišnik, varnostnik, kurir, čistilec)	6	1	7
	Informatik, dipl. informatik, sistemski inženir, inženir	0	0	0
SKUPAJ – Tehnična služba		6	1	7
Strokovna dejavnost	Kustosi	9	1	10
	Konservatorji, restavratorji	8	0	8
	Drugi strokovni delavci	3	0	3
SKUPAJ - Strokovna dejavnost		20	1	21
VSI SKUPAJ (poslovna dejavnost, tehnična služba, strokovna dejavnost)		31	2	33

Število zaposlenih glede na vrsto zaposlitve na dan 1.1.2024	**Strokovni delavci**	**Tehnična služba in informatika**	**Uprava**	**SKUPAJ**
a) Redno zaposleni za nedoločen čas:	**19**	**9**	**4**	**32**
• od tega s krajšim delovnim časom:	**0**	**0**	**0**	**0**
b) Število zaposlenih za določen čas:	**0**	**0**	**1**	**1**
• od tega s krajšim delovnim časom:	**0**	**0**	**0**	**0**
c) Občasno, projektno zaposleni po podjemni pogodbi (število izvajalcev na dan 3.1.2024)				
• Skupno število vseh sklenjenih podjemnih pogodb v letu 2024	**1**	**0**	**2**	**3**
• Od tega število sklenjenih podjemnih pogodb z osebami statusom samozaposlenega v kulturi v letu 2024	**0**	**0**	**0**	**0**
d) Občasno, projektno zaposleni po pogodbi o avtorskem delu				
• Skupno število sklenjenih avtorskih pogodb v letu 2024	**9**	**0**	**0**	**9**
• Od tega število sklenjenih avtorskih pogodb z osebami s statusom samozaposlenega v kulturi v letu 2024	**0**	**0**	**0**	**0**
e) Študentsko delo (*število izvajalcev na dan 3.1.2024*)				
• Skupno število vključenih študentov v študentsko delo v letu 2024	**9**	**19**	**0**	**28**
• Skupno število opravljenih ur študentskega dela v letu 2024	**683**	**4411**	**0**	**5094**
f) Prostovoljci, neplačani delavci (število izvajalcev na dan 3.1.2024)				
• Skupno število prostovoljcev v letu 2024	**0**	**0**	**0**	**0**

• Skupno število opravljenih ur prostovoljnega dela v letu 2024	**0**	**0**	**0**	**0**
Število vključenih izvajalcev v javna dela v letu 2024	**1**	**3**	**0**	**4**
Število prvih zaposlitev - po zaključku študija	**0**	**0**	**0**	**0**

Število zaposlenih v muzeju glede na starost ***Navodilo:*** vpiše se stanje zaposlenih, ki jih financira MK na dan 1.1.2024		
starostni razredi	število vseh zaposlenih	število zaposlenih - strokovna dejavnost
do 29 let	2	1
od 30 do 39 let	4	2
od 40 do 49 let	6	4
od 50 do 59 let	13	8
nad 60 let	5	5
SKUPAJ	30	20
Povprečna starost zaposlenih strokovnih delavcev		51,65

Pojasnila k realizaciji kadrovskega načrta (največ do 500 znakov brez presledkov):

Obrazložitev realizacije kadrovskega načrta:

Na dan 1.1.2024 je bilo v TMS zaposlenih 32 oseb za nedoločen čas, od tega smo 1 zaposlenega financirali iz lastnih sredstev, 1 zaposlenega pa sta financirala Pošta Slovenije in Telekom Slovenije. 1 oseba je bila zaposlena za določen čas, financirana s strani MK.
Na dan 1.1.2025 je bilo v TMS zaposlenih 29 oseb za nedoločen čas. Od tega smo 1 zaposlenega financirali iz lastnih sredstev, 1 zaposlenega pa sta financirala Pošta Slovenije in Telekom Slovenije. 1 oseba je bila zaposlena za določen čas, financirana s strani MK.
Do razlik v številu zaposlenih na dan 1.1.2024 in na dan 1.1.2025 prihaja zaradi nezasedenega delovnega mesta Računovodja VII in dveh upokojitev v mesecu decembru 2024. Upokojili sta se osebi na delovnih mestih DM G029010/1 Kustos z doktoratom – muzejski svetnik (IX. tarifni razred) z dne 29.12.2024 in DM G028005/1 Kustos z magisterijem – muzejski svetnik (VIII. tarifni razred) z dne 30.12.2024.
Z dne 1.1.2025 je bila 1 oseba premeščena iz delovnega mesta DMG0280050/1 Kustos z magisterijem – muzejski svetnik (VIII. tarifni razred) na delovno mesto DM G029010/1 Kustos z doktoratom – muzejski svetnik (IX. tarifni razred).
TMS je tudi v letu 2024 na Zavod za zaposlovanje RS poslal Ponudbe za izvedbo programa javnih del za Pomoč v muzejih, galerijah in arhivih. Po sprejemu ponudbe za izbor programa javnega dela za leto 2024 smo v TMS vključili 4 javne delavce. Začetek vključitve in nastop dela je potekal od 1.3.2024 do 18.9.2024, z zaključkom del vseh vključenih na dan 31.12.2024. 1 oseba iz vključitve se je upokojila na dan 20.12.2024.
1 zaposlena oseba iz VIII. tarifnega razreda je bila v letu 2024 na dolgotrajni bolniški. Nadomeščala jo je 1 oseba, zaposlena za določen čas na VII. tarifnem razredu.
Z dne 1.2.2025 smo zaposlili 1 osebo na delovnem mestu DM G027012 Kustos VII/2. Razpis za 1 delovno mesto DM G027012 Kustos VII/2 pa je še v teku.

D. DOSTOPNOST DO PREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Dostopnost do kulturne dediščine gibalno in senzorno oviranim osebam – novosti v letu 2024 (prosimo odgovorite na kratko):

Zagotavljanje dostopnosti do grajenega okolja oz. do objektov v katerih se opravljajo naloge javne službe:
- Tehniški muzej Slovenije zaradi stanja in vrste objektov, v katerem se nahajajo zbirke, žal že dlje časa ni izvajal posegov, ki bi izboljšali dostopnost do kulturne dediščine gibalno oviranim. Te izboljšave smo vključili v idejno zasnovo muzeja po prenovi, za katero pridobivamo projektno in investicijsko dokumentacijo. V skladu s smernicami za vzpostavitev dostopnosti kulturne dediščine ranljivim skupinam in strokovnimi standardi se trudimo vsako novo razstavo pripraviti tako, da njeno vsebino približamo čim širši množici obiskovalcev.

Zagotavljanje dostopnosti do razstav/ spremljevalnih programov/ informacij:
-Za najavljene skupine z različnimi oviranostmi pripravimo prilagojen program. Omogočimo jim tudi brezplačen vstop.
- V Muzeju pošte in telekomunikacij je celotna stalna razstava prilagojena slepim in slabovidnim obiskovalcem.
- Na razstavah pripravimo prilagoditve za lažjo dostopnost do informacij: zvočni posnetki, večji fonti, preprosta in kratka besedila.
-Vpeljali smo vodenje po muzeju Bistra s pomočjo terapevtskega psa in postali prvi muzej v Sloveniji, ki je podpisal pogodbo s *Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke.*
-Sodelujemo z Zavodom za slepe in slabovidne. Napravili smo napise v Braillovi pisavi za slepe in slabovidne, ki opisujejo predstavitev in zgodovino našega muzeja ter osnovne informacije o njegovem obisku.

Sistem podpore delodajalcem, ki zaposlujejo invalide/ali imate zaposlene tudi invalidne osebe:
- Če so pogoji posameznega delovnega mesta primerni, TMS zaposluje tudi invalidne osebe, največkrat preko javnih del. Če bi muzejski objekt omogočal, bi jih z veseljem vključili še več. Težje zaposljive delavce zaposlujemo preko povabila Javna dela.

Ozaveščanje javnosti o kulturnih prispevkih invalidov/vključevanje invalidov v izvajanje javne službe:
- Na razstavi »Dobrodošli v Tehniškem muzeju Slovenije« smo v posebnem sklopu, preko pripomočkov za slepe, predstavili dejavnosti, ki jih muzej izvaja za ranljive skupine.
- Razstava Pravljična tehnika je prilagojena za ljudi z različnimi oviranostmi: besedila so preprosta in dostopna, za slepe smo posneli zvočne knjižice, velikost besedil je večja, predstavljamo teme, ki izpostavljajo ranljivosti in soočanje z njimi.

Prilagojenost spletne strani senzorno oviranim osebam:
- Spletna stran je s posameznimi elementi prilagojena tako slušno kot vidno oviranim osebam.
- Virtualni sprehodi po muzeju omogočajo slepim in slabovidnim, da prisluhnejo krajši strokovni razlagi ob sprehodu skozi muzejsko zgodovino in zbirke.
- E-razstave, e-izdaje in članki, spletne učilnice in digitalne zbirke so primerni za uporabo tudi za posameznike s slušnimi težavami. Posebna stran je namenjena predstavitvi tehniške dediščine slepim in slabovidnim s pomočjo izbranih razglednic iz dokumentacije Tehniškega muzeja Slovenije. Pripravili smo izbor dvanajstih razglednic iz sedmih tematskih skupin: Grad Bistra, elektrarne, tekstilstvo, gozdarstvo, kmetijstvo, promet, Ljubljana.
- Pri Zavodu Ustvarjalna Pisarna Sodelujem smo naročili pripravo tehničnih opisov teh razglednic. Slepi in slabovidni lahko tako ob poslušanju opisov zaznajo in občutijo vsebino razglednice. Naš namen je, da prilagojena predstavitev izbranih razglednic pritegne zanimanje slepih in slabovidnih za našo tehniško dediščino in jih spodbudi k nadaljnjim obiskom našega muzeja. Po drugi strani naj pripomore tudi k večji zavesti videčih o težavah, s katerimi se soočajo slepe in slabovidne osebe. Hkrati nam metoda tehničnih opisov predstavlja model za nadaljnje prilagoditve slepim in slabovidnim osebam.
- Spletna stran muzeja je prilagojena tako, da tekstovna verzija olajša slabovidnim branje na spletni strani.

Evidenca obiskovalcev javnega zavoda v letu 2024 – TMS Bistra *Navodilo: prosimo, da podatke o obiskovalcih strnete v kategorije, navedene v tabeli in ne prilagate tabel z drugimi kategorijami*					
Vrsta vstopnice	Cene vstopnic (v €)	Število izdanih vstopnic			Prihodek od prodanih vstopnic (v €)
		Obiskovalci iz Slovenije (1)	Obiskovalci iz tujine (2)	SKUPAJ obiskovalci (1+2)	
izdana brezplačna vstopnica predšolski otroci	0	200	/	200	/
izdana brezplačna vstopnica otroci in mladina	0	2.451	/	2.451	/
izdana brezplačna vstopnica odrasli	0	3.939	/	3.939	/
izdana brezplačna vstopnica družina	0	3.497	/	3.497	/
Izdana brezplačna vstopnica upokojenci	0	0	0	0	/
plačana vstopnica otroci in mladina	4,00	1.153	262	1.415	5.742,40
plačana vstopnica odrasli	8,00	3.979	1.023	5.002	34.598,70
plačana vstopnica – družina	16,00	1.287	/	1.287	20.584,80
Plačana vstopnica upokojenci	5,00	1.509	287	1.796	8.800,30
plačana vstopnica skupina otroci in mladina	3,50	11.772	652	12.424	43.307,37
Plačana vstopnica skupina odrasli	6,00	1.236	87	1.323	7.938,00
Plačana vstopnica skupina upokojenci	4,00	1.176	543	1.719	6.876,00
	SKUPAJ	32.199	2.854	35.053	127.112,57

Evidenca obiskovalcev javnega zavoda v letu 2024 – dislocirana enota Muzej pošte in telekomunikacij *Navodilo: prosimo, da podatke o obiskovalcih strnete v kategorije, navedene v tabeli in ne prilagate tabel z drugimi kategorijami*					
Vrsta vstopnice	Cene vstopnic (v €)	Število izdanih vstopnic			Prihodek od prodanih vstopnic (v €)
		Obiskovalci iz Slovenije (1)	Obiskovalci iz tujine (2)	SKUPAJ obiskovalci (1+2)	
izdana brezplačna vstopnica predšolski otroci	0	57	0	57	0
izdana brezplačna vstopnica otroci in mladina	0	606	0	606	0
izdana brezplačna vstopnica odrasli	0	678	5	683	0
izdana brezplačna vstopnica družina	0	0	0	0	0
izdana brezplačna vstopnica upokojenci	0	85	5	90	0
plačana vstopnica otroci in mladina	2,50	91	22	113	282,50
plačana vstopnica odrasli	3,00	170	41	211	633,00
plačana vstopnica – družina	7,5	70	5	75	562,50

plačana vstopnica upokojenci	2,50	50	0	50	125,00
plačana vstopnica skupina otroci in mladina	2,00	2741	0	2741	5482,00
plačana vstopnica skupina odrasli	2,50	32	0	32	80,00
plačana vstopnica skupina upokojenci	2,00	498	0	498	996,00
SKUPAJ		5.078	78	5.156	8.161,00

Evidenca obiskovalcev javnega zavoda v letu 2024 – dislocirana enota Soteska
Navodilo: prosimo, da podatke o obiskovalcih strnete v kategorije, navedene v tabeli in ne prilagate tabel z drugimi kategorijami

Vrsta vstopnice	Cene vstopnic (v €)	Število izdanih vstopnic			Prihodek od prodanih vstopnic (v €)
		Obiskovalci iz Slovenije (1)	Obiskovalci iz tujine (2)	SKUPAJ obiskovalci (1+2)	
izdana brezplačna vstopnica predšolski otroci					
izdana brezplačna vstopnica otroci in mladina					
izdana brezplačna vstopnica odrasli	0	7	0	7	/
izdana brezplačna vstopnica družina					
izdana brezplačna vstopnica upokojenci					
plačana vstopnica otroci in mladina	1,30	23	/	23	29,90
plačana vstopnica odrasli	1,50	138	/	138	207,00
plačana vstopnica – družina					
plačana vstopnica upokojenci					
plačana vstopnica skupina otroci in mladina	1,10	168	/	168	184,80
plačana vstopnica skupina odrasli	1,30	141	/	141	184,70
plačana vstopnica skupina upokojenci	1,10	270	/	270	297,00
SKUPAJ		747	/	747	903,40

Ocenjeno število tistih obiskovalcev, ki niso prejeli vstopnice *(npr.: odprtja razstav…)*	220
Število evidentiranih uporabnikov digitalnih vsebin na spletni strani muzeja	32.000
Število evidentiranih zunanjih uporabnikov muzejskega gradiva v dokumentaciji (arhiv fototeka,..)	26

E. DEJAVNOST SPECIALNE KNJIŽNICE ZA KULTURNO DEDIŠČINO

DEJAVNOST SPECIALNE KNJIŽNICE ZA KULTURNO DEDIŠČINO	
Število enot knjižničnega gradiva v specialni knjižnici (do 31.12.2024)	14012
Število enot knjižničnega gradiva pridobljenega z nakupom v letu 2024	82
Število enot knjižničnega gradiva pridobljenega z izmenjavo v letu 2024	29
Število strokovnih delavcev v knjižnici	0
Število zunanjih uporabnikov v knjižnici	0
Dostopnost do elektronskih publikacij (označite)	da X ne
Površina prostorov, ki so namenjeni specialni knjižnici (m^2)	54 m^2

2. Posebni del – poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

1. Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika;

Pravne podlage za delovanje TMS so podane v sledečih predpisih:

ZAKON O VARSTVU KULTURNE DEDIŠČINE (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg)

Sklep o ustanovitvi javnega zavoda TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE (Uradni list RS, št. 60/03, 119/07, 8/09 in 78/14)

ter

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg)
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024-2031 (ReNPK24-31), Uradni list RS, št. 61/24,
- Nacionalna strategija za muzeje in galerije za obdobje 2024-2028
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18)
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP)
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE)
- Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12)
- Pravilnik o določitvi zvrsti predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 73/00 in 102/10)
- Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Uradni list RS, št. 97/00, 103/00, 105/01 in 16/08 – ZVKD-1)
- Pravilnik o postopku izdaje dovoljenj za izvoz in iznos predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 26/11)
- Pravilnik o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 122/04 in 16/08 – ZVKD-1)
- Pravilnik o evidenci in nadzoru pri trgovanju s predmeti kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 140/04, 15/07 – odl. US, 95/07 in 16/08 – ZVKD-1)
- Pravilnik o zvrsteh protipravno odstranjenih predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 34/04 in 8/16 – ZVPOPKD-A)
- Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 32/18)
- Pravilnik o pridobivanju nazivov na področju varstva kulturne dediščine in varstva arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 101/08, 47/10, 33/17 in 47/18)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 66/09)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19 in 174/20 – ZIPRS2122)

ter

- Kolektivna pogodba za dejavnosti v kulturi RS.

Muzeji smo poleg zaveze k ravnanju v skladu z nacionalno zakonodajo zavezani tudi delovanju v skladu z definicijo muzeja svetovne muzejske organizacije pod okriljem UNESCA – ICOM (muzeji so nepridobitne ustanove, namenjene evidentiranju, zbiranju, hrambi, konservaciji in restavriranju,

dokumentiranju, proučevanju ter popularizaciji premične kulturne dediščine) in ICOM-ovemu kodeksu muzejske etike.

Muzeji ob upoštevanju nacionalne sledimo smernicam evropske strateške usmeritve (Evropska strategija kulturne dediščine za 21. stoletje (2017), Unescovo Priporočilo o zaščiti in promociji muzejev in zbirk, njihove raznolikosti in vloge v družbi (2015), sklepi Sveta EU o participativnem upravljanju kulturne dediščine (2014), priporočila Komisije EU o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju (2011)).

2. Dolgoročni cilji posrednega uporabnika, ki izhajajo iz večletnega programa dela in razvoja posrednega uporabnika oz. področnih strategij in nacionalnih programov;

Dolgoročni cilji Tehniškega muzeja Slovenije izhajajo iz osnovnega poslanstva ter idejne zasnove za Bistro po prenovi:

- prenova kompleksa Bistra s poudarkom na osrednjem samostansko-grajskem kompleksu, spomeniku nacionalnega pomena, ki je najbolj ogrožen, kot osrednje lokacije muzeja z večino razstavnih in depojskih prostorov, oblikovanje idejne zasnove vsebinske prenove in priprava arhitekturnih podlag za prenovo;
- prenova objekta »Koblerjev mlin« za namen preselitve tehnične in konservatorsko-restavratorske službe iz grajskega kompleksa v prostore, opremljene v skladu z veljavnimi standardi.
- posodobitev zbiralne politike in reorganizacija kustodiatov;
- povečanje atraktivnosti razstav, interaktivnost in digitalizacija;
- načrtna in sistematična inventarizacija, reinventarizacija in digitalizacija celotnega muzejskega fundusa;
- dopolnitev muzejskih zbirk z gradivom in vsebinami manjkajočih strokovnih področij, ki so nujni za celovitejše razumevanje razvoja znanj na področju tehnike, znanosti in inovacij v Sloveniji;
- povečanje prepoznavnosti TMS in privabljanje novih obiskovalcev muzeja in turistov, širjenje kroga »prijateljev« muzeja;
- skrb za popularizacijo dediščine in širitev obsega in kakovosti pedagoško-andragoške ponudbe; pedagoške in andragoške aktivnosti, izdajanje publikacij, aktivnosti izven muzejskih prostorov,
- skrb za nadaljevanje obnove in prenove objektov v upravljanju;
- ureditev depojske problematike za zagotavljanje ustreznih prostorskih, klimatskih in varnostnih pogojev hranjenja eksponatov (vključno s problematiko eksponatov večjih dimenzij);
- povezovanje z muzeji, izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami, drugimi ministrstvi RS ter partnerji iz gospodarstva, mednarodno sodelovanje;
- vključevanje v mednarodne projekte s področja tehniške dediščine;
- trajnostni management: skrb za kadre in njihov razvoj, finančna vzdržnost;
- zagotavljanje in skrb za stalno rast lastnega dohodka;
- ureditev poslovnih prostorov, knjižnice in prostorov za konservatorsko-restavratorsko ter tehnično službo;
- ohranitev položaja enega najbolj prepoznavnih in obiskanih slovenskih muzejev.

Osrednji razstavni prostori TMS so v samostansko-grajskem kompleksu v Bistri.
Strokovno osebje in direktorica so na podlagi izdelane **idejne zasnove vsebinske prenove zbirk** nadaljevali z delom v smislu podrobnejše opredelitve vsebinske prenove in bodoče sodobne muzejske postavitve po prenovi muzeja v Bistri. V prihodnjem letu bo skupina nadaljevala s pripravo idejne zasnove za t.i. gospodarski del kompleksa, ki zaenkrat še ni predmet prenove, bo pa pomembno vplival na vsebinske, komunikacijske in instalacijske povezave z grajskim delom kompleksa.

Navzlic fizični in vsebinski prenovi kompleksa v Bistri ima objekt določene meje, zato je naš pogled usmerjen tudi v gostitev mreže tehniških muzejev oziroma zbirk po vsej Sloveniji ter v povezovanju z njimi v okviru nalog in poslanstva TMS.

Dislocirana enota, **Muzej pošte in telekomunikacij** v Polhograjski graščini, deluje v skladu s programom. Z lokalno skupnostjo in JZ Polhograjska graščina sodelujemo konstruktivno, tudi na EU projektih, kar se med drugim kaže v uspešno izpeljanem in sprejetem Polhovem doživljajskem parku. Sodelovanje z javnim zavodom Polhograjska graščina in občino Dobrova-Polhov-Gradec je tudi v letu 2024 potekalo dobro in se še nadgradilo z več prireditvami in projekti. Iz državnega proračuna je za delovanje MPT financirana le ena oseba, kar je za nemoteno delo premalo. Financiranje s strani soustanoviteljev (Pošta Slovenije in Telekom) ne temelji več na dolgoročnih pogodbah, kar ne zagotavlja trajnostnega vidika delovanja muzeja.

V letu 2015 je MK obnovilo objekt v **Pivki**, ki je namenjen depojem treh muzejev (**Depoji državnih muzejev**), med njimi tudi TMS. Vsi trije muzeji smo poenotili predstavitev zbirk, izpostavili nekatere najzanimivejše predmete in jih s posnetimi video vsebinami, v katerih njihove zgodbe predstavljajo pristojni kustosi, interaktivno ponudili obiskovalcem. Prizadevamo si za odprtje Depojev državnih muzejev skozi vse leto in njihovo dostopnost tudi brez vodiča.

Depojska problematika za TMS ostaja velik problem. Depoji se nahajajo na različnih lokacijah in v več primerih ne zagotavljajo primernih razmer za hranjenje muzejskih predmetov. S tem nastajajo dodatni stroški (investicijsko vzdrževanje objekta, najemnina, potni stroški) in tudi škoda na predmetih. Poleg tega se pereče depojske problematike zavedamo tudi v smislu, da nam primanjkuje ustreznih depojev za večje predmete in predmete industrijske dediščine. Iščemo torej dolgoročno in celovito rešitev, ki bi muzeju nudila zadostne in ustrezne depojske prostore, primerne tudi za hranjenje večjih predmetov. Naj poudarimo, da moramo na žalost večkrat prevzem predmetov odkloniti, ker nimamo možnosti njihovega hranjenja. Predlagamo, da se MK aktivno poveže s sedanjimi lastniki nekdanje **BPT Tržič** in da morda v tamkajšnjih bodočih prenovljenih prostorih, v katerih že imajo depoje nekateri državni muzeji, najde rešitev depojske problematike za več državnih muzejev. V TMS smo se že povezali z njimi in smo v letu 2023 začeli s selitvijo tekstilnih strojev v manjši depojski prostor, ki ga bomo v prihodnosti spremenili v ogledni depo. Sistemska rešitev v sodelovanju z MK bi pripomogla k trajnosti sodelovanja. Leta 2024 smo najeli še dodaten prostor, l. 2025 pa bomo v oglednem delu odprli občasno razstavo na temo letalstva.

V letu 2021 smo odkupili poslopje nekdanjega industrijskega mlina (**Koblerjev mlin**) in sosednje zgradbe ter zemljišče. V letu 2023 smo naročili izdelavo DGD in PZI in pridobili gradbeno dovoljenje. Na žalost se je projekt ustavil, saj je bilo financiranje za njegovo nadaljevanje ukinjeno. V objekt mlina bi preselili restavratorske delavnice in tehnično službo, ki se nahajata v prostorih grajskega kompleksa. Obstoječi prostori ne ustrezajo standardom za izvajanje tovrstnih del, nahajajo se ob glavni cesti Vrhnika – Borovnica, zato se na stenah prostorov pojavljajo razpoke, vlaga in plesen se kljub rednemu vzdrževanju širita po prostorih. Poleg tega se delavnice nahajajo v središču zaščitenega samostansko – grajskega kompleksa, in bi bile zato tudi iz vsebinskega/varnostnega vidika bolj primerne kot razstavni prostor. Delavnice bo potrebno v vsakem primeru pred prenovo objekta preseliti. Glede na dejstvo, da je bilo gradbeno dovoljenje za Koblerjev mlin pridobljeno že leta 2023, si želimo v čim krajšem času začeti z gradbenimi deli na objektu (četudi deloma), tudi v smislu ohranjanja gradbenega dovoljenja, ki bo sicer zapadlo.

V Bistro bi preselili tudi upravo in strokovne službe muzeja, kar bi pomenilo nižje obratovalne stroške in boljše pogoje za delo, saj je kader zaenkrat razdeljen na dve lokaciji.

Nadaljevali smo z **reorganizacijo kustodiatov**, saj se intenzivno usmerjamo v strokovno pokrivanje doslej manjkajočih vsebin znanosti in tehnike. Delno smo že začeli prilagajati zbiralno politiko in pokrivati nova področja. TMS pokrova področja znanosti in tehnike, zato je zaposlovanje strokovnih sodelavcev s teh področij nujno. Žal se v zadnjem času soočamo s kadrovskimi izzivi, saj za upokojene sodelavce inženirskih strok nikakor ne dobimo ustreznih kandidatov. Ena izmed večjih omejitev je plača, ki je za omenjene kadre v gospodarskem sektorju bistveno višja. Predvidevamo, da se bomo s kadrovsko problematiko soočali še prihodnjih nekaj let.

Nadaljevali smo z izredno uspešno izvedbo novih vsebin v okviru **DiZiT**, Dnevov znanosti in tehnike. V letu 2023 smo prvič organizirali Dneve gradnje in okolja s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo UL, ki so bili dobro obiskani in Dneve lesarstva in gozdarstva Biotehniške fakultete UL. Biotehniškim dnevom, kjer se je do sedaj predstavljal BIC Ljubljana so se pridružili tudi **Katedra za sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo, Katedra za aplikativno botaniko, ekologijo, fiziologijo rastlin in informatiko, Katedra za mikrobno ekologijo in fiziologijo ter Katedra za znanosti o rejah živali**

BF UL. Uspešno prakso bomo nadaljevali tudi v prihodnjih letih, kljub temu, da bo zaradi prenovitvenih del nastalo več prostorskih omejitev.

Od dolgoročnih načrtov naj posebej izpostavimo **prenovo samostansko-grajskega kompleksa Bistra.** Menimo, da pomemben korak v smeri prenove predstavljajo že izdelane strokovne podlage, kot so: posnetek obstoječega stanja, konservatorski načrt, geodetski posnetek, delni posnetek komunalnih vodov, prometna študija in idejna zasnovo obvoznice na cesti Vrhnika-Podpeč v območju TMS, idejna zasnova prenove zbirk, ki smo jo pripravili strokovni sodelavci TMS, statična in potresna presoja objekta in IZP. V 2023 smo izvedli javni natečaj za naslednji fazi DGD in PZI za celostno prenovo, DGD je bil v 2024 zaključen in oddan na UE Vrhnika, decembra smo prejeli gradbeno dovoljenje. Na MK smo oddali vlogo za NPO Natura 2000 »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Nature 2000« - grad Bistra (EŠD 15)«. Z odobrenimi sredstvi bomo prenovili objekt »oranžerija«, kjer bo vzpostavljena razstava na temo biodiverzitete. Zaključek projekta je predviden konec leta 2026. V tem času si želimo pridobiti sredstva za izdelavo dokumenta PZI za preostanek grajskega kompleksa in sredstva za t.i. zgodovinski trakt (JV del gradu). Še naprej si bomo neomajno prizadevali za celostno prenovo, saj gre za nujen in prepotreben poseg na poti ohranjanja kulturnega spomenika državnega pomena in vzpostavitve sodobnega dostopnega, inkluzivnega muzeja v njem.

Na DRSI smo imeli v okviru skupine za **Obvoznico Bistra** nekaj sestankov, ki pa na žalost stanja niso premaknili v naslednjo fazo. DRSI intenzivno išče varianto, ki bi bila z nekaterimi prilagoditvami sprejemljiva za vse deležnike.

3. Letni cilji posrednega uporabnika, zastavljene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela - kratek povzetek letnih ciljev iz programa dela

Letni cilji TMS pri uresničevanju javne službe kakor tudi v programskem sklopu so bili realizirani v skladu s predvidevanji, v več primerih pa celo preseženi.

Realizacija inventarizacije: Realizacija je bila 142 % glede na načrtovano, od tega je večina (91 %) novo pridobljenih muzealij (246 enot), ostalo (9 %) inventariziranega gradiva (23 enot) pa je del revizije fonda in re-inventarizacije, predhodno pridobljenih, a neobdelanih predmetov iz depoja.

Cilj v letu 2024 je bil v skladu s strateškim načrtom 2020/25 in akcijskim načrtom dokumentacije in digitalizacije nadaljevati z digitalizacijo in revizijo/inventuro fundusa predmetov TMS. Realizirali smo zastavljene cilje za l. 2024 in uredili zbirke ali dele zbirk, ki so uvrščeni v redno delo obstoječih kustodiatov, največ iz zbirk pošte in telekomunikacij, gozdarstva in lesarstva, tekstila in elektrotehnike – zbirke Iskra, energetika ter ostalih zbirk: kmetijstva, zgodovine TMS, lova, tiskarstva, prometa, geodezije. Uspešno smo nadaljevali z delom na dokumentaciji: z urejanjem zbirk v depojih in podatkov v bazi Kronos ter sodelovali pri pripravi nadgradnje dokumentacijskega sistema.

Načrtovane objave na spletni strani smo realizirali v celoti. Na spletno stran TMS /(www.tms.si/digitalne-zbirke/) smo v sklopu Digitalne zbirke v letu 2024 objavili 180 novih muzealij (slika in podatki) iz zbirk: telekomunikacije, filatelija, obdelava lesa, tehnika za šport in prosti čas, pridobivanje lesa, pošta, kovinarstvo, hišna tehnika, kmetijstvo, lovstvo, geodezija, fizika, optika, medicinska tehnika, tekstilna tehnika, cestna vozila.

Realizacija konserviranja-restavriranja je bila kljub nekaj daljšim bolniškim odsotnostim strokovnega kadra skoraj 100%. Konservirali-restavrirali smo predmete za razstavo o pravljični tehniki, razstavo o Lojzetu Vodovniku ter radije za razstavo o radijskih aparatih (donacija iz Celovca) ter redno delo in delo v depojih. Realizacija preventivne konservacije je bila bistveno višja od predvidene, saj smo na delavnici RE-ORG, ICOM Slovenija v Polhovem Gradcu, preuredili in reorganizirali celoten depo Muzeja pošte in telekomunikacij ter preventivno konservirali kar 400 predmetov. V Bistri smo zaplinili 209 predmetov, ter jih preventivno konservirali. Omenjene posege na predmetih pospešeno vpisujemo v muzejsko dokumentacijsko bazo.

V depojih redno skrbimo za ustrezno relativno zračno vlago in temperaturo, kjer je le mogoče. Predmete iz neprimernih depojskih prostorov na grajski podstrehi (po izvedeni reinventarizaciji) preventivno konserviramo in preselimo v depoje v dislociranih enotah, ki imajo boljše mikroklimatske

pogoje. V letu 2024 smo v depo Pivka prepeljali novih 955 predmetov. Izdanih je bilo 76. Nadaljujemo z urejanjem in vpisovanjem lokacij. Popisano in vneseno v bazo je vse, kar je v oglednem delu depoja in tretjina iz zaprtega dela depoja. Predmete selimo tudi v depo v Kočevju. V letu 2024 je bilo tja prepeljanih 20 predmetov večinoma večjih dimenzij. Iz depoja selimo tekstilne stroje na novo lokacijo v Tržiču, kjer trenutno hranimo10 večjih predmetov (za štiri od njih smo potrebovali posebno službo za premike večjih kosov – Dvig). V letu 2025 imamo v načrtu nadaljevanje selitve in prestavitev predmetov, ki so na tleh, v dvignjene regale. Hkrati bomo predmete na novo zaščitili s folijami in pregrinjali. Predvidena je tudi selitev letalske zbirke v Tržič zaradi prihajajoče razstave o Adrii.

Na področju proučevanja smo v l. 2024 dosegli zastavljene cilje. Uspešno smo nadaljevali z delom na muzejskih zbirkah in dokumentaciji: urejali in dopolnjevali smo zbirke, jih nadgrajevali z dokumentacijo in novimi fotografijami. Obstoječe podatke smo digitalizirali in jih objavili v dokumentacijski bazi Kronos ter na spletu, dostop do podatkov smo omogočili zunanjim uporabnikom. Nadaljevala se je nadgradnja dokumentacijskega sistema Kronos, s posebnimi prilagoditvami za zahteve TMS-ja s poudarkom na naprednih pametnih funkcijah (pametni diktafon, OCR).

Pri proučevanju smo se posvečali novim temam, ki jih bomo v prihodnosti umestili v stalno razstavo: medicina, bionika, gradbeništvo. Glavni poudarek je bil na proučevanju tematik, ki smo jih prijavili v programu za tekoče leto in predvideli za leto 2025.

Aktivno smo sodelovali v strokovnih muzejskih organizacijah doma in v tujini, komitejih ICOM CIMUSET in ICOM INTERCOM. Udeleževali smo se strokovnih konferenc in se s tujimi partnerji povezovali v prijavah na EU projekte (WorkLab). Restavratorska služba se je izobraževala na področju restavriranje plastičnih materialov.

V Muzeju komunikacij Frankfurt (Museum für Kommunikation Frankfurt) smo kot del spremljevalnega programa ob Frankfurtskem knjižnem sejmu gostovali z razstavo Hallo? Wer da? Slowenische und deutsche Handygeschichte(n) / Halo! Kje si? Mobi zgodbe iz Slovenije in Nemčije. V letu 2024 smo razstavo podrli, jo prilagodili in z njo gostovali na potniškem terminalu Letališča Ljubljana. Razstava je prejela nagrado ICOM Slovenija za delo na mednarodnem področju za l 2024.

Digitalizacija zbirk (profesionalno fotografiranje predmetov, digitalizacija analogne fototeke) ni bila realizirana, ker namenska sredstva z odločbo o digitalizaciji niso bila zagotovljena.

Aktivna udeležba na letni konferenci CIDOC 2024 v Amsterdamu, Rijksmuseum, ni bila realizirano zaradi terminskega neskladja z drugimi obveznostmi in nalogami.

Dodatno smo izvedli proučevanja: Natura 2000, prilagoditev razstave Hallo? Wer da?, Pravljice in tehnika /pošta in telekomunikacije, animirani filmi na temo komunikacij, dostopnost in vloga dediščine s področja pošte in telekomunikacij, vsebine za Noč raziskovalcev, priprava animiranega filma za otroke in najstnike (stop-motion) in izvedba eksperimenta »cevni telefon«.

Vse v programu dela predvidene razstave so bile realizirane in odprte v letu 2024: Pravljična tehnika, Pravljična tehnika 2. del (Muzej pošte in telekomunikacije), Kovina, imenitna surovina, Dr. Lojze Vodovnik: akademik in inovator biomedicinske tehnike, Glas preteklosti: Radijski sprejemniki iz zbirke Krisper (Zakladi iz depojev).

Poleg teh smo izvedli še nekaj dodatnih razstavnih projektov:

- Pripravili smo razstavo Zdravniki in njihovi predmeti v TMS in z njo gostovali v Splošni bolnišnici Novo mesto ob praznovanju njihove 130-letnice. Razstavili smo medicinske predmete, last dveh zdravnikov, ki sta tam službovala v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja.

- Dodatno smo gostovali z razstavo Živeti sanje, stoletnica Petra Florjančiča na Bledu.

- Na Polhovem razgledišču v Polhovem Gradcu je na ogled razstava panojev z naslovom Pozdrav s Polhovgagradca (1. 10. 2024–1. 10. 2025). Na primerih razglednic z motivi Polhovega Gradca iz zbirke Muzeja pošte in telekomunikacij predstavljamo zgodovino in razvoj razglednic na Slovenskem od zlate dobe pošiljanja in zbiranja do konca 20. stoletja.

- Razstava z naslovom Hallo? Wer da? / Hello? Where are you? (24. 8. 2023–8. 1. 2025) je bila v prilagojeni obliki na ogled na potniškem terminalu Letališča Ljubljana. Postavili smo jo v sodelovanju s Fraport Slovenija in Telekomom Slovenije.

- V Bistri je dodatno gostovala razstava študentskih del Naravoslovnotehniške fakultete, UL, Oddelka za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje z naslovom »Prenovljeno in posodobljeno«.

- Za leto 2024 je bilo predvideno gostovanje hrvaške razstave o izdelovalcu violin Franju Kresniku. Namesto omenjene razstave je v Bistri gostovala razstava Zavoda za tehničko kulturo Rijeka »Mesto Reka: industrija, arhitektura in ljudje«. Gostovanje razstave o Kresniku bo izvedeno v letu 2025.

- V Centru Rog smo postavili t. i Pony kotiček, kjer je predstavljena zgodovina tovarne dvokoles Rog in eden njenih najbolj prepoznavnih izdelkov, zložljivo kolo Pony. Poleg priprave razstavnega panoja smo za namene občasne razstave posodili 2 kolesi – prvotno in prenovljeno različico.

- Na ribiškem oddelku smo odprli kiparsko razstavo »Anatomija ribe«, ki je bila izvedena v sodelovanju s Pionirskim domom.

V sklopu gostovanja razstav smo izvedli vse predvidene razstavne projekte. Tudi letos smo občasne razstave prilagodili na način, da z njimi lahko gostujemo po drugih lokacijah. Na ta način delujemo trajnostno, dostop do kulturne dediščine pa omogočimo širšemu občinstvu.

Gostovanja razstav TMS v tujini (v Frankfurtu v Nemčiji, na Portugalskem, v ZDA) so bila v celoti realizirana in izredno uspešna.

V lanskem letu so potekala številna tematska vodenja, delavnice in prikazi za vrtce, OŠ, SŠ, mlade, odrasle, družine in upokojence tako med tednom kot tudi med vikendi. Uspešno smo izvedli Dneve znanosti in tehnike (DiZiT) v sodelovanju s petimi fakultetami in Biotehniškim centrom Ljubljana. Imeli smo občutno več obiska skupin z željo po organizirani ponudbi z naše strani od marca do konca junija. Izvajali smo delavnice na osnovnih šolah ter se udeležili delavnic Hokus pokus. Izvedli smo Dan odprtih vrat (2.3.) in Poletno muzejsko noč (15.6.) s pestrim pedagoško-andragoškim programom. Sodelovali smo v projektu Naprej v preteklost, kjer smo z video in foto vsebinami na socialnih omrežjih pobližje predstavili delovanje muzeja. V Arnesovih učilnicah smo ustvarili spletni kviz o občasni razstavi Pravljična tehnika. Vsak četrtek na socialnih omrežjih objavljamo Četrtkove naloge. Na kovinarskem oddelku smo ustvarili pedagoško-andragoški kotiček, kjer se lahko vsak posameznik preko aplikacije preizkusi v varjenju kovin, prenovili smo tudi kotiček v gozdarskem oddelku. Za ranljive skupine smo poskrbeli organizirali vodenja s terapevtskim psom Društva Tačke pomagačke. Naredili smo tudi napise v Braillovi pisavi za slepe in slabovidne, ki opisujejo predstavitev in zgodovino našega muzeja ter osnovne informacije o njegovem obisku.

V Muzeju pošte in telekomunikacij smo pripravili številne pedagoške in andragoške programe za različne starostne skupine ter za ranljive skupine. Največji delež obiskovalcev na naših programih predstavljajo skupine osnovnošolcev, ki prihajajo v muzej v okviru tehniških dni. Že vrsto let je najbolj priljubljena in obiskana delavnica izdelava poštnega roga. Za družine in odrasle pripravljamo javna vodstva, delavnice in dejavnosti ob dnevih odprtih vrat, na katerih ponujamo pestre programe tudi v sodelovanju z lokalno skupnostjo z namenom spodbujanja kulturnega turizma. Ponovno smo se povezali z OŠ Polhov Gradec in Društvom Slon ter pripravili produkcijske delavnice animiranega filma za najmlajše.

Za ranljive skupine pripravljamo posebej prilagojen program, ki ga domislimo in izvedemo za vsako zainteresirano skupino posebej. Na socialnih omrežjih objavljamo »Četrtkove naloge«, ki so prava uspešnica po dosegu uporabnikov. Pripravljamo tudi različne miselne naloge in predloge za delavnice za ustvarjanje doma. Tudi v letu 2024 smo imeli na delovni praksi dijake, ki sta jih pedagoška in konservatorsko-restavratorska služba seznanjali s svojim delom. Povezava z lokalno skupnostjo se poglablja; tako z občinami Borovnica, Vrhnika in Dobrova-Polhov Gradec ter širše z LAS Barje, katerega člani smo.

Promocija TMS je temeljila na različnih marketinških orodjih in je zajela pester nabor komunikacijskih kanalov, z namenom doseči različne ciljne publike TMS. Osnovi cilji promocije so bili povečati obisk v TMS in njegovih dislociranih enotah, od katerih je bil najbolj promoviran Muzej Pošte in telekomunikacij (MPT). Rezultati so dobri – 41.000 obiskovalcev. Promovirati stalne in občasne razstave ter razstave na gostovanjih doma in v tujini. Za promocijo smo uporabili e-obvestila, TMS novičnik, medijska sporočila, spletno stran ter v manjši meri tudi oglase. Promocija programov za osnovne in srednje šole preko e-obvestil (1012 naslovnikov), 2 zloženk in e-zloženk ter dogodkov za učitelje. Vsi osnovni cilji so bili doseženi.

Realizirali smo za leto 2024 predvidene publikacije. V okviru razstave Pravljična tehnika je izšla načrtovana istoimenska publikacija, namenjena predvsem mlajšim obiskovalcem, v nakladi 500 izvodov. V okviru razstave o dr. Lojzetu Vodovniku je v nakladi 200 izvodov izšla publikacija Lojze Vodovnik: katalog. V okviru razstave Glas preteklosti: Radijski sprejemniki iz zbirke Krisper je v nakladi 200 izvodov izšla istoimenska publikacija. Publikacija z naslovom Kaj se skriva za razstavo? Je v tisku in bo izdana v 200 izvodih. Tehniški muzej Slovenije je v sodelovanju z ZRC SAZU, kot soizdajatelj, v nakladi 300 izvodov sodeloval pri izdaji knjige Humanizacija dela: spomini na začetke slovenske industrijske robotike in robotizacije.

S sredstvi, namenjenimi za investicijsko vzdrževanje (28.000 EUR) smo prenovili vse štiri prostore nekdanjega hišniškega stanovanja. Porušili smo pregradne stene, strop in stene smo utrdili (injektiranje), določene dele na novo ometali, odstranili plesen in prepleskali. Sanirali smo dotrajane elektroinštalacije. Obstoječe radiatorje smo povezali z muzejsko centralno pečjo. Parket zgodovinske vrednosti smo zaradi krhkosti zaščitili z OSB ploščami in jih prekrili z vinilom. V sanitarijah smo zamenjali pipe in WC školjko s kotličkom. Projekt je bil izveden v predvidenem časovnem in finančnem okviru.

Kompleks gradu Bistra je že več let v slabem stanju. V objekt prodira vlaga, vidne so vedno večje razpoke na stenah in stropu, zlasti ob cesti Vrhnika – Borovnica, energetsko je potraten. Januarja sta 2024 v oddelku lesarstva in tekstilstva odpadla večja dela stropa. Tehniški muzej Slovenije objekt vzdržuje z lastnimi kadri, poškodbe sanira z lastnimi sredstvi. Žal se stanje kljub temu pospešeno slabša.

S sredstvi Ministrstva za kulturo RS (60.411,96 EUR) smo v letu 2024 zaključili z izdelavo DGD dokumentacije za celostno prenovo gradu Bistra in na njeni podlagi pridobili gradbeno dovoljenje. Na podlagi povabila za NPO »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Nature 200 – grad Bistra (EŠD 15) smo pripravili vso zahtevano dokumentacijo in vlogo oddali na Ministrstvo za kulturo RS.

Konec leta 2023 smo pridobili gradbeno dovoljenje za objekt Koblerjev mlin, projekt se zaradi ukinitve financiranja v 2024 ni nadaljeval.

4. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upoštevaje fizične, finančne in opisne kazalce, določene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela po posameznih področjih dejavnosti.

V letu 2024 smo zastavljene cilje dosegli in jih ponekod še celo presegli. Inventarizacijo smo realizirali 142 %. Načrt digitalizacije je bil realiziran v celoti. Pri konserviranju predmetov – lastna zbirka in za druge (skupaj) smo dosegli 175%realizacijo. Pri restavriranju predmetov za lastno zbirko smo dosegli 99% realizacijo. Menimo, da inventarizacija – tako inventarizacija novih predmetov kot tudi revizija fonda in reinventarizacija - potekata dobro, z učinkovitim načrtovanjem dela, tudi z novim akcijskim načrtom, pa jo bomo uspešno nadaljevali tudi v prihodnje.

Če primerjamo inventarizacijo, konserviranje/restavriranje predmetov in število obiskovalcev v zadnjih treh letih opazimo, da se gibljemo v podobnem okviru. Glede na menjavo generacij strokovnega kadra, večje število dolgotrajnih bolniških odsotnosti in izziv s pridobivanjem ustreznega kadra (zlasti inženirjev in tehnikov) menimo, da je delovanje muzeja uspešno.

	2022	2023	2024
Število predmetov, na novo vpisanih v inventarno knjigo	684	262	269
Število konserviranih in restavriranih predmetov iz muzejskega fonda v lastni delavnici	1063 konserviranih 125 restavriranih	788 konserviranih 124 restavriranih	686 konserviranih 148 restavriranih
Število obiskovalcev	41.278	42.835	41.176

V letu 2024 smo uspešno sanirali presežek odhodkov nad prihodki v višini 27.913,50 EUR in leto zaključili s 35.921,27 EUR čistega presežka prihodkov nad odhodki.

5. Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela (po potrebi);

Leto 2023 je Tehniški muzej Slovenije zaključil s presežkom odhodkov nad prihodki v višini 27.913,50 EUR. Direktorica je pripravila sanacijski načrt in ga v sodelovanju celotnega kolektiva uspešno izvedla. V sodelovanju z novim, zunanjim računovodskim servisom in upokojeno računovodkinjo je bil izveden pregled financ za pretekla leta in izvedeni ukrepi, ki so botrovali uspešnemu finančnemu izidu konec leta 2024, v višini 63.834,77 EUR presežka prihodkov nad odhodki, ob upoštevanju davka na dohodek pravnih oseb v višini 1.022,91 EUR. Ob upoštevanju presežka odhodkov nad prihodki iz l.2023 je končni rezultat v l. 2024 35.921,27 EUR presežka prihodkov nad odhodki.

Tehniški muzej Slovenije je novembra 2023 pridobil gradbeno dovoljenje za prenovo objekta Koblerjev mlin. Če investitor do novembra 2028 ne prijavi gradbišča, veljavnost gradbenemu dovoljenju poteče. Prizadevamo si, da bi s sanacijo objekta vsaj delno začeli in tako obdržali veljavnost gradbenega dovoljenja, kar je smiselno tudi z vidika racionalne porabe državnih sredstev.

V januarju 2024 je bil upravičencu Tehniški muzej Slovenije poslan Poziv za predložitev vloge za NPO za neposredno potrditev operacije »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Natura 2000 – grad Bistra (EŠD 15). TMS je na Ministrstvo za kulturo podal vlogo za neposredno potrditev sredstev v višini 1.899.427,00 €. Vlogi smo priložili ustrezne priloge, med njimi investicijsko in projektno dokumentacijo, ki smo jo deloma financirali iz lastnih sredstev, deloma iz najema posojila Tehniškega muzeja Slovenije pri Upravljavcu sredstev sistema Enotnega zakladniškega računa države. Ob morebitnem neuspehu pri pridobivanju kohezijskih sredstev, TMS Enotnemu zakladniškemu računu države dolguje 73.962,50 EUR (stanje na dan 28. 2. 2025).

Stanje grajskega kompleksa v Bistri je problematično z več vidikov. Objekt je energetsko potraten, neprimeren za delo (vlaga, mraz), izkušnja obiska ni prijetna (zapletena hojnica, manjkajoče garderobe, neogrevanje v zimskem času, premalo sanitarij, večinoma težko dostopen gibalno oviranim…), ne zadošča standardom požarne varnosti, odpadne vode se stekajo v greznico, ki je povezana z reko Bistro (naravni spomenik). Največja težava objekta je slabo stanje statike objekta, ki se iz leta v leto slabša. TMS je sproti izvajal ukrepe za izboljšanje, zlasti zapolnitev razpok v zidovju in vgradnjo dodatnih vezi, izvedeni so bili tudi nekateri sodobnejši posegi z uporabo betonskih konstrukcijskih elementov, a objekt za normalno in varno obratovanje potrebuje celovito statično sanacijo. V letih 2023 in 2024 je bil izveden statični pregled objekta, ki je potrdil to domnevo in ugotovil, da sta glavna vzroka za poškodbe stavb samostana njihovo neenakomerno posedanje in potek lokalne ceste Vrhnika – Borovnica skozi zahodni del kompleksa.

Tehniški muzej Slovenije se v zadnjih letih sooča s kadrovsko problematiko. Po upokojitvi računovodje VII/I, tudi po izvedbi petih razpisov za prosto delovno mesto, nismo pridobili ustreznega kandidata, zato smo pogodbo o opravljanju računovodskih del sklenili z zunanjim računovodstvom. Kot muzej, ki obravnava znanost in tehniko, zaposlujemo tudi inženirje in diplomante s področja naravoslovno-tehniških ved. V Bistri v konservatorsko – restavratorski in vzdrževalni službi zaposlujemo tehnike. Žal izredno težko dobimo kandidate za navedena delovna mesta. Glavni razlog je višina plače, ki je nekonkurenčna plači, ki jo za zahtevano izobrazbeno smer lahko dobijo v gospodarskem sektorju. V

TMS poteka menjava generacij, nekaj zaposlenih se je že upokojilo, več upokojitev pričakujemo v letih 2025 in 2026, a se že zdaj se soočamo z izzivom pridobiti ustrezne kadre za prosta delovna mesta (razpis za kustosa elektro oddelka poteka že tretjič).

6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let – za tiste kategorije, katerih načrtovanje in uresničevanje spremljamo vsako leto in po isti metodiki;

Dolgoročni cilj, ki smo ga v letu 2024 dosegli, je pridobljeno gradbeno dovoljenje za celostno prenovo gradu Bistra. Ob tem smo pripravili tudi večino potrebnih podlag za izvedbo prenove (DGD dokumentacija, investicijska dokumentacija, novelacija konservatorskega načrta – tudi za t.i. gospodarski del kompleksa in park, celosten statični pregled, geološke in arheološke raziskave). Za objekt oranžerija, katerega prenova se začenja v letu 2025 smo izdelali PZI – projekt za izvedbo. Naš cilj za prihodnji dve leti je izdelava dokumenta PZI za celoten grajski kompleks Bistre. S tem bodo izdelani vsi potrebni dokumenti za izvedbo gradbenih posegov.

Pomemben dejavnik pri obnovi gradu Bistra je pridobitev novih depojskih prostorov v katerih bomo v času gradnje hranili muzejske predmete. V letu 2024 smo podpisali najemno pogodbo za nove depojske prostore v nekdanji BPT Tržič. Gre za 606m² velik prostor v katerega smo že preselili velike tekstilne stroje, v letu 2025 pa bomo v njih odprli občasno razstavo na temo letalstva.

V letu 2024 smo zastavljene cilje dosegli in jih ponekod še celo presegli. Inventarizacijo smo realizirali 142 %. Načrt digitalizacije je bil realiziran v celoti. Pri konserviranju predmetov – lastna zbirka in za druge (skupaj) smo dosegli 175%realizacijo. Pri restavriranju predmetov za lastno zbirko smo dosegli 99% realizacijo. Menimo, da inventarizacija – tako inventarizacija novih predmetov kot tudi revizija fonda in reinventarizacija - potekata dobro, z učinkovitim načrtovanjem dela, tudi z novim akcijskim načrtom, pa jo bomo uspešno nadaljevali tudi v prihodnje. Če primerjamo inventarizacijo, konserviranje/restavriranje predmetov in število obiskovalcev v zadnjih treh letih opazimo, da se gibljemo v podobnem okviru. Glede na menjavo generacij strokovnega kadra, večje število dolgotrajnih bolniških odsotnosti in izziv s pridobivanjem ustreznega kadra (zlasti inženirjev in tehnikov) menimo, da je delovanje muzeja uspešno.

Leto 2023 je Tehniški muzej Slovenije zaključil s presežkom odhodkov nad prihodki v višini 27.913,50 EUR. Direktorica je pripravila sanacijski načrt in ga v sodelovanju celotnega kolektiva uspešno izvedla. V sodelovanju z novim, zunanjim računovodskim servisom in upokojeno računovodkinjo je bil izveden pregled financ za pretekla leta in izvedeni ukrepi, ki so botrovali uspešnemu finančnemu izidu konec leta 2024.

7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo oz. župan (op. ni treba, v kolikor ni predpisanih meril) in ukrepe za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika. Priporočljivo je, da si vsak javni zavod za merjenje dosežkov pripravi svoje lastne kazalnike, ki odražajo pogoje delovanja, posebnosti dejavnosti in razmere pri delu;

V TMS smo tudi v l. 2024 nadaljevali z racionalizacijo poslovanja. Na podlagi dejstva, da je zavod leto 2023 zaključil s presežkom odhodkov nad prihodki je direktorica pripravila sanacijski načrt, ki je vključeval racionalizacijo odhodkov, začasne kadrovske prerazporeditve, aktivno pridobivanje donatorjev in trženje naših dejavnosti. V sodelovanju z zaposlenimi je načrt pokazal dobre rezultate že pred zaključkom prve polovice leta, TMS je leto 2024 zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki.

Ves čas si sicer prizadevamo si za gospodarnost in učinkovitost, o čemer govorijo tudi številne primerjave z ostalimi nacionalnimi muzeji; stroški delovanja in programa so med najnižjimi, prav tako število zaposlenih. Kljub vsemu smo med bolj prepoznavnimi slovenskimi muzeji, med vodilnimi po številu obiskovalcev in raznolikosti programov. Ves čas nadgrajujemo sodelovanje s sorodnimi institucijami, številnimi izobraževalnimi ustanovami, raziskovalnimi ustanovami in deležniki iz gospodarstva in industrije. Uspešni smo pri pridobivanju EU sredstev. Če k temu dodamo še velikost muzeja, razdrobljenost dislociranih enot in depojev po vsej državi ter široko mrežo sodelovanj ne

samo z domačimi, temveč tudi tujimi institucijami, je očitno, da javna sredstva zelo koristno in učinkovito uporabimo.

Število zaposlenih je bistveno premajhno za nemoteno poslovanje tako velike ustanove, ki upravlja z bogato tehniško dediščino; to rešujemo z zunanjimi izvajalci, zlasti javnimi delavci in študenti, kar povzroča dodatne stroške (npr. v Bistri je redno zaposlen samo en čuvaj). Problematiko rešujemo z zaposlitvami v okviru povabila za javna dela in racionalno razporeditvijo glede na zaprtje muzeja v Bistri za posamezne obiskovalce v zimskem času, kar pomeni samo v januarju in februarju. S pomanjkanjem kadrov se soočamo tudi v Muzeju pošte in telekomunikacij Polhov Gradec, kjer je zaposlena le ena oseba. Predlagamo, da se takoj, ko je mogoče, v TMS omogoči novo zaposlovanje.

8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora posrednega uporabnika;

Konec leta 2023 smo zaznali nepravilnosti v delu računovodske službe. K rešitvi smo aktivno pristopili. O nepravilnostih smo obvestili pristojno ministrstvo in Ministrstvo za finance, finančno stanje smo pregledali in situacijo reševali s pomočjo certificirane zunanje revizorke, upokojene računovodkinje in novim, zunanjim računovodstvom. V letu 2024 smo odpravili nepravilnosti in leto zaključili pozitivno. S pomočjo novega računovodstva in podjetja Vasco smo združili vse računovodske baze, poenotili šifrante in tako omogočili tekoče in ažurno knjiženje računov.

V TMS smo uredili celovito področje upravljanja delovnega časa, od planiranja dela in odsotnosti do evidentiranja vseh vrst dela in preračuna podatkov za pripravo obračuna plač. V istem sistemu uporabljamo tudi modul Potni nalogi, ki nudi enostavno upravljanje celotnega procesa službene odsotnosti, od napovedi do izplačila stroškov. Vodstvu omogočajo pregled vseh napovedanih, tekočih in preteklih službenih odsotnosti na enem mestu. V sistemu upravljanja delovnega časa so tudi javni delavci in študenti.

9. Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi, zakaj cilji niso bili doseženi. Pojasnila morajo vsebovati seznam ukrepov in terminski načrt za doseganje zastavljenih ciljev in predloge novih ciljev ali ukrepov, če zastavljeni cilji niso izvedljivi;

V letu 2024 nismo dosegli ciljev na področju digitalizacije, saj žal nismo prejeli z dodatno odločbo dodeljenih sredstev ministrstva. Naš cilj je digitalizacija celotnega fundusa, predvsem pa izvedba temeljite reinventarizacije. Za učinkovito izvedeno delo potrebujemo sredstva za najem profesionalnega fotografa ter sredstva za študentsko delo (skeniranje analogne fototeke). Z intenzivno digitalizacijo lahko začnem takoj po odobritvi sredstev.

Doseženi niso bili tudi cilji na področju investicijskega vzdrževanja in nakupa opreme. Muzej ves čas izvaja vzdrževalna dela na objektih v Bistri. Večjih posegov žal ne zmoremo izvajati iz lastnih sredstev. Z dodatno odločbo smo prejeli sredstva za investicijsko vzdrževanje, ki smo jih porabili za nujno sanacijo hišniškega stanovanja. Potrebovali bi še sredstva za izvedbo beljenja in hidroizolacije ter zamenjavo energetsko potratne in dotrajane elektro napeljave na t.i. gospodarskem delu kompleksa. Ker nismo pridobili tudi sredstev iz naslova nakupa opreme, v letu 2024 nismo zagotovili dodatnih protivlomnih senzorjev in varnostnih kamer. Nujna je tudi menjava termostatskih ventilov v MPT Polhov Gradec in nakup nove kombi prikolice. Investicijsko vzdrževanje in nakup opreme lahko začnemo izvajati takoj po pridobitvi sredstev.

10. Ocena učinkov poslovanja posrednega uporabnika na druga področja, predvsem na gospodarstvo, socialne razmere, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora in podobno;

TMS je nacionalni muzej, ki svojih osrednjih razstavnih prostorov nima v prestolnici. Prisotnost muzeja v občinah Vrhnika in Borovnica ter Dobrova-Polhov Gradec na obrobju Ljubljane nedvomno ugodno vpliva na lokalne razmere. Muzej je pomemben zaposlovalec ter kupec blaga in odjemalec storitev, kar pozitivno vpliva na lokalno gospodarstvo. V današnjih okoliščinah je pomembno tudi dejstvo, da je tudi reden plačnik. Prav tako so javni delavci, ki jih zaposlimo, večinoma iz omenjenih občin, kar tudi ugodno vpliva na reševanje problematike brezposelnosti in vključevanja na trg dela ter pridobitve

novih znanj. Menimo, da muzej (Bistra in Polhov Gradec) ugodno vpliva na lokalno skupnost tudi v smislu razgledanosti, dviga zavesti, povezovanja s kulturo, dediščino in identiteto, kar dokazano dobro učinkuje tudi na reševanje socialnih razmer in posledično tudi na regionalni razvoj in urejanje prostora. Izpostavljamo odlično sodelovanje z občino Borovnica, ki nas redno obvešča glede vprašanja obvozne ceste, izgradnje kolesarske poti, pomaga v povezavi s prenovo Koblerjevega mlina ipd., iščemo pa tudi možnosti skupnih projektov v prihodnje. Manjša sodelovanja potekajo redno.

Muzej s svojimi zbirkami v Bistri je med najbolj prepoznavnimi in obiskanimi muzeji pri nas ter najbolje obiskana turistična destinacija v občini Vrhnika. Dobro sodelujemo z Našim časopisom (izhaja za občine Vrhnika, Borovnica, Horjul, Dobrova-Polhov Gradec in Log-Dragomer), ki obvešča prebivalce vseh okoliških občin o dogodkih v TMS in predstavlja zanimive teme in novosti v muzeju. Tako je tudi pomembna vez med muzejem in lokalnim prebivalstvom. Bistra je z obstoječim javnim prevozom v praksi praktično nedostopna, zato je muzej pomemben generator dohodka tudi za ponudnike organiziranih avtobusnih prevozov. Poleg tega se TMS s prodajo lastne elektrike iz Male HE Bistra vključuje v gospodarsko energetsko omrežje. Kot član LAS Barje intenzivno sodelujemo tudi na širšem območju Barja, ne samo z omenjenimi tremi občinami, v katerih smo navzoči.

V Polhovem Gradcu si graščino delimo z lokalnimi uporabniki, javnim zavodom Polhograjska graščina, ki pa imajo zato vedno na voljo ustrezno infrastrukturo in našo podporo. Muzej pošte in telekomunikacij v občino Dobrova-Polhov Gradec privabi največ obiskovalcev. Sodelovanje z lokalnim javnim zavodom Polhograjska graščina je dobro. Družinski produkt Polhov doživljajski park postaja vse bolj zanimiva destinacija, sodelovanje pa smo nadgradili tudi s skupno vstopnico. Muzej pošte in telekomunikacij se redno vključuje v dogodke in sodeluje z Občino Dobrova-Polhov Gradec, s kulturnimi zavodi in društvi ter osnovnimi šolami in vrtci pri oblikovanju celostne turistične ponudbe in razvijanju kulturnega turizma v kraju in širši okolici.

Pri ustvarjanju skupnih programov se povezujemo s ponudniki turističnih storitev in z lokalnimi organizatorji (JZ Krajinski park Ljubljansko barje, ZIC Vrhnika, LAS Barje idr.), saj posamezni poskusi kažejo, da so tovrstne akcije v javnosti in pri ciljni publiki dobro sprejete. Prav tako sodelujemo z občinami, v katerih smo navzoči (Vrhnika, Borovnica, Dobrova-Polhov Gradec, Dolenjske toplice), pri pripravi skupnih dejavnosti in programov, in fakultetami, s katerimi sodelujemo pri Dnevih znanosti in tehnike (DiZiT), s katerimi skušamo najti skupne točke in povezave tudi izven okvirom že obstoječega sodelovanja.

V 2024 je TMS zaposlil štiri delavce preko povabila javnih del. S tem TMS pozitivno vpliva na socialne razmere v lokalnih skupnostih in brezposelnim omogoča spoznavanje novih poklicev.

Umeščeni smo v Krajinski park Ljubljansko barje in v 2024 se je nadaljevalo naše tesno sodelovanje, ki se udejanja zlasti med tematskimi dnevi, kot MMD, Poletna muzejska noč ipd., nadgradilo. Za projekt NPO »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Nature 200 – grad Bistra (EŠD 15) smo skupaj pripravili idejno zasnovo za vsebine, do zaključka projekta je zavod naš strokovni sodelavec v omenjenem projektu.

11. Druga pojasnila, ki vsebujejo analizo kadrovanja in investicijskih vlaganj.

Analiza kadrovanja:

Leta 2024 smo po več neuspešnih razpisih za prosto delovno mesto računovodje za izvajanje računovodskih storitev sklenili pogodbo z zunanjim računovodstvom. Pripravo za plače, potne naloge in ostalo sodelovanje s servisom dodatno izvaja zaposlena na delovnem mestu poslovni sekretar VII. Obseg dela se je na omenjenem delovnem mestu močno povečal, zato razmišljamo o prerazporeditvi dela.

Konec leta 2024 sta se upokojila dva kustosa. Kustosa na delovnem mestu kustos z magisterijem G028005/1 smo nadomestili z novo zaposlenim na delovnem mestu kustos, za nadomestilo kustosa z doktoratom G029010/1 še iščemo kandidata. Trenutno poteka tretji razpis. TMS pokriva področja znanosti in tehnike, zato je zaposlovanje strokovnih sodelavcev s teh področij nujno. Žal se v zadnjem času soočamo s kadrovskimi izzivi, saj za upokojene sodelavce inženirskih strok nikakor ne dobimo ustreznih kandidatov. Ena izmed večjih omejitev je plača, ki je za omenjene kadre, v gospodarskem

sektorju bistveno višja. Predvidevamo, da se bomo s kadrovsko problematiko soočali še prihodnjih nekaj let.

TMS je tudi v letu 2024 na Zavod za zaposlovanje RS poslal Ponudbe za izvedbo programa javnih del za Pomoč v muzejih, galerijah in arhivih. Po sprejemu ponudbe za izbor programa javnega dela za leto 2024 smo v TMS vključili 4 javne delavce. Začetek vključitve in nastop dela je potekal od 1.3.2024 do 18.9.2024, z zaključkom del vseh vključenih na dan 31.12.2024. 1 oseba iz vključitve se je upokojila na dan 20.12.2024.

Investicijska vlaganja:

S sredstvi, namenjenimi za investicijsko vzdrževanje (28.000 EUR) smo prenovili vse štiri prostore nekdanjega hišniškega stanovanja. Porušili smo pregradne stene, strop in stene smo utrdili (injektiranje), določene dele na novo ometali, odstranili plesen in prepleskali. Sanirali smo dotrajane elektroinštalacije. Obstoječe radiatorje smo povezali z muzejsko centralno pečjo. Parket zgodovinske vrednosti smo zaradi krhkosti zaščitili z OSB ploščami in jih prekrili z vinilom. V sanitarijah smo zamenjali pipe in WC školjko s kotličkom. Projekt je bil izveden v predvidenem časovnem in finančnem okviru.

Kompleks gradu Bistra je že več let v slabem stanju. V objekt prodira vlaga, vidne so vedno večje razpoke na stenah in stropu, zlasti ob cesti Vrhnika – Borovnica, energetsko je potraten. Januarja sta 2024 v oddelku lesarstva in tekstilstva odstopila večja dela stropa. Tehniški muzej Slovenije objekt vzdržuje z lastnimi kadri, poškodbe sanira z lastnimi sredstvi. Žal se stanje kljub temu rapidno slabša.

S sredstvi Ministrstva za kulturo RS smo v letu 2024 zaključili z izdelavo DGD dokumentacije za celostno prenovo gradu Bistra in na njeni podlagi pridobili gradbeno dovoljenje. Na podlagi povabila za NPO »Obnova kulturne dediščine za interpretacijo Nature 200 – grad Bistra (EŠD 15) smo pripravili vso zahtevano dokumentacijo in vlogo oddali na Ministrstvo za kulturo RS. Ob tem smo pripravili tudi večino potrebnih podlag za izvedbo celovite prenove (DGD dokumentacija, investicijska dokumentacija, novelacija konservatorskega načrta – tudi za t.i. gospodarski del kompleksa in park, celosten statični pregled, geološke in arheološke raziskave…). Za objekt oranžerija, katerega prenova se začenja v letu 2025 smo izdelali PZI – projekt za izvedbo. Naš cilj za prihodnji dve leti je izdelava dokumenta PZI za celoten grajski kompleks Bistre. S tem bodo izdelani vsi potrebni dokumenti za izvedbo gradbenih posegov.

Tehniški muzej Slovenije je novembra 2023 pridobil gradbeno dovoljenje za prenovo objekta Koblerjev mlin. Izdelan je tudi PZI – projekt za izvedbo prenove. Če investitor do novembra 2028 ne prijavi gradbišča, veljavnost gradbenemu dovoljenju poteče. Prizadevamo si, da bi s sanacijo objekta vsaj delno začeli in tako obdržali veljavnost gradbenega dovoljenja, kar je smiselno tudi z vidika racionalne porabe državnih sredstev.

Podpis direktorja in žig:

V Ljubljani, dne 27. 2. 2025

Natalija Polenec

Digitalno podpisal Natalija Polenec
Datum: 2025.02.27 15:30:31 +01'00'

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

RAČUNOVODSKO POROČILO

ZA LETO 2024

UVOD IN PRAVNE PODLAGE - RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2024

S tem poročilom dajemo osnovne informacije o poslovanju Tehniškega muzeja Slovenije za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2024. Obrazci so standardizirani in povsod prikazujejo poslovanje za obdobje 1.1.2024 do 31.12.2024.

V skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur.l. RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04 - odslej Pravilnik o sestavljanju letnih poročil) podajamo razlage k računovodskim izkazom za leto 2024.

Podlaga za sestavljanje letnih poročil so poslovne knjige, ki se vodijo na podlagi:

- Zakona o javnih financah,
- Zakona o računovodstvu,
- Pravilnika o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge oseb javnega prava,
- Odredbe o merjenju in razčlenjevanju prihodkov in odhodkov uporabnikov enotnega kontnega načrta,
- Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev,
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu,
- SRS.

Računovodsko poročilo sestavljajo:

- Bilanca stanja na dan 31. 12. 2024
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti
- Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev
- Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil
- Izkaz prihodkov in odhodkov - določenih uporabnikov

I. BILANCA STANJA NA DAN 31. 12. 2024

A) Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

Bilanca stanja na dan 31.12.2024

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR		
			Tekočega leta 2024	Prejšnjega leta 2023	Indeks 24/23
1	2	3	4	5	6=4/5*100
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	**001**	**5.397.790**	**5.368.427**	100,55
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	9.981	9.980	100,01
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	9.981	9.980	100,01
02	NEPREMIČNINE	004	4.281.902	4.185.533	102,30
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	991.526	961.241	103,15
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	3.246.453	3.217.140	100,91
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	1.139.039	1.073.005	106,15

Bilanca stanja vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov na dan 31. 12. 2024. Stanje sredstev in virov sredstev je bilo usklajeno z analitičnimi evidencami in preverjeno z inventurnim popisom.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi izkazujemo opremo in drobni inventar s posamično nabavno vrednostjo nad 500 EUR in dobo koristnosti nad 1 letom. Drobni inventar odpišemo v celoti ob nabavi.

Za opremo in druga opredmetena osnovna sredstva uporabljamo metodo enakomernega časovnega amortiziranja v skladu s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur. l. RS, št. 120/07) in Pravilnika o spremembah Pravilnika o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur. l. RS 58/2010), V svoji evidenci izkazujemo samo sredstva, pridobljena v upravljanje, za upravljanje dejavnosti javne službe. Stroški amortizacije se nadomeščajo v breme obveznosti do lastnikov sredstev v upravljanju. Amortizacija neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev je v letu 2024 znašala **12.339 EUR.**

Investicije in dograditve v letu 2024 v višini 96.368,28 EUR:

- geodetski načrt obnove gradu Bistra - 3.328,66 EUR
- projektna dokumentacija Prenova Bistra - 60.303,02 EUR
- sanacija stropa in strehe – 4.785,95 EUR
- Sanacija stropa in sten hišniškega stanovanja – 24.246,52 EUR

- Dobava in montaža OSB plošč – 1.295,48 EUR
- Elektro dela hišniško stanovanje – 2.408,65 EUR

Novo nabavljena osnovna sredstva v letu 2024 so bila v višini 23.996 EUR:

- registracijski terminal - 1.319,49 EUR
- audio opreme pravljična - 5.673,12 EUR
- računalniška oprema - 4.720,17 EUR
- kosilnica lc356 vp husqvarna - 647,83 EUR
- alarmni sistem – 881,24 EUR
- in drugo

B) **Kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve**

Bilanca stanja na dan 31.12.2024

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR		
			Tekočega leta 2024	Prejšnjega leta 2023	Indeks 24/23
1	2	3	4	5	6=4/5*100
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	**012**	**269.054**	**225.854**	119,13
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI	013	276	1.134	24,30
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	161.059	37.623	428,09
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	3.760	17.214	21,84
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	95.919	99.038	96,85
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	8.041	70.845	11,35

Denarna sredstva v blagajni (10) so na dan 31.12.2024 evidentirana v znesku **276 EUR.**

Denarna sredstva na TRR (11) so na dan 31.12.2024 so skladna z izpiskom št. 246 evidentirana v znesku **161.059 EUR.**

Kratkoročne terjatve do kupcev na kontih skupine **12** znašajo **3.760 EUR.**

Kratkoročno dani predujmi (13) je dana varščina**.**

Na kontu **kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta (14)** so izkazane terjatve do proračunskih uporabnikov na zadnji dan v letu 2024 v znesku 95.919 EUR.

Na kontih skupine **(17)** - druge kratkoročne terjatve so izkazane terjatve do ZZZS za refundacije boleznin nad 30 dni, nege in spremstva v višini 7.989 EUR ter terjatve za vstopni DDV.

Aktivne časovne razmejitve (19) – kratkoročno odloženi odhodki v letu 2024 ne izkazujemo.

D) Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve

Bilanca stanja na dan 31.12.2024

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR s centi		
			Tekočega leta 2024	Prejšnjega leta 2023	Indeks 24/23
1	2	3	4	5	6=4/5*100
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	034	**246.468**	**245.905**	100,23
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	96.820	112.792	85,84
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	119.994	124.547	96,34
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	14.938	733	1.898,41
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	5.099	2.509	203,23
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	9.617	5.324	180,63

Obveznosti do zaposlenih (21) v znesku **96.820 EUR** predstavljajo obveznosti za stroške dela za mesec december 2024, izplačane v januarju 2025.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev (22) znašajo **119.994 EUR.** Prikazane so nesporne obveznosti do dobaviteljev, ki zapadejo v plačilo v letu 2025. Obveznosti redno poravnavamo v valutnem roku.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja (23) v znesku **14.938 EUR** predstavljajo obveznosti za prispevke na plače in obveznost za plačilo premije KDPZ za mesec december 2024, izplačane v januarju 2025 in obveznost za plačilo davka na dodano vrednost.

Med **kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta (24)** prikazujemo obveznosti do drugih proračunskih uporabnikov v višini 5.099 EUR.

Pasivne časovne razmejitve v letu 2024 znašajo 9.617 EUR in sestavljajo sredstva redne delovne uspešnosti in projektov.

E) Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Bilanca stanja na dan 31.12.2024

Členitev skupine kontov	Naziv skupine kontov	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR		
			Tekočega leta 2024	Prejšnjega leta 2023	Indeks 24/23
1	2	3	4	5	6=4/5*100
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	**044**	**5.420.376**	**5.348.376**	101,37
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	1.216.310	1.216.310	
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	4.168.144	4.188.308	99,52
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	35.921	0	
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	56.242	
	I. PASIVA SKUPAJ	**060**	**5.666.844**	**5.594.281**	101,30
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	061	1.721.299	1.721.299	

Obveznosti za sredstva v upravljanju (980) na dan 31.12.2024 so izkazana v višini **4.168.144 EUR** in so usklajena z ustanoviteljem javnega zavoda.

V letu 2024 izkazujemo v bilanci stanja **presežek prihodkov nad odhodki (985)** v višini **35.921 EUR**.

II. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov od 01.01.2024 - 31.12.2024

Členitev podskupin kontov	Naziv podskupine konta	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR			
			Tekočega leta 2024	Prejšnjega leta 2023	Indeks 24/23	Delež
1	2	3	4	5	6=4/5*100	7,00
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA	**860**	**1.955.051**	**1.903.975**	102,68	99,53
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	861	1.955.051	1.903.975	102,68	99,53
762	**FINANČNI PRIHODKI**	**865**	**3.501**	**2.777**	126,06	0,18
763	**DRUGI PRIHODKI**	**866**	**5.790**	**2.507**	230,97	0,29
	D) CELOTNI PRIHODKI	**870**	**1.964.342**	**1.909.259**	102,89	100,00
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	**871**	**659.202**	**709.200**	92,95	34,70
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	872	18.325	29.261	62,63	0,96
460	STROŠKI MATERIALA	873	139.969	173.517	80,67	7,37
461	STROŠKI STORITEV	874	500.908	506.422	98,91	26,37
	F) STROŠKI DELA	**875**	**1.194.148**	**1.225.697**	97,43	62,87
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	882.757	905.789	97,46	46,47
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	877	137.783	153.332	89,86	7,25
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	173.608	166.576	104,22	9,14
462	**AMORTIZACIJA**	**879**	**0**	**4.894**	-	-
465	**DRUGI STROŠKI**	**881**	**21.737**	**19.226**	113,06	1,14
467	**FINANČNI ODHODKI**	**882**	**588**	**42**	350,00	0,03
468	**DRUGI ODHODKI**	**883**	**99**	**6.442**	1,54	0,01
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	**884**	**23.711**	**0**	-	1,25
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	23.711	0	-	1,25
	N) CELOTNI ODHODKI	**887**	**1.899.484**	**1.965.501**	96,64	100,00
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	**888**	**64.858**	**0**	-	

	P) PRESEŽEK ODHODKOV	889	**0**	**56.242**	-	
del 80	**Davek od dohodka pravnih oseb**	890	**1.023**			
del 80	**Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)**	891	**63.835**	**0**	-	
del 80	**Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890)**	892	**0**	**56.242**	-	
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	**0**	**0**	-	
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	**39**	**39**		
	Število mesecev poslovanja	895	**12**	**12**		

Izkaz prihodkov in odhodkov vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju. Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov je upoštevano načelo poslovnega dogodka.
Prihodki so razčlenjeni v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi in enotnim kontnim načrtom za proračunske uporabnike. Med prihodki in odhodki so izkazani zneski, ki so nastali kot poslovni dogodki od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

PRIHODKI

Prihodki so razčlenjeni na:

1. poslovne prihodke (prihodke od poslovanja),
2. finančne prihodke (prihodke od financiranja),
3. izredne prihodke in
4. prevrednotovalne poslovne prihodke.

Med prihodki izkazujemo prihodke iz javnih financ in nejavnih virov za opravljanje javne službe v višini 1.955.050,96 EUR in predstavljajo 99,53 % delež v vseh prihodkih. V primerjavi s preteklim letom so se povišali za 2,68 %.
Finančni prihodki so prihodki obresti zakladniškega podračuna v višini 3.500,76 EUR. V strukturi prihodkov prestavljajo 0,18 % delež.
Drugi prihodki za prejete kazni in odškodnine v znesku 5.790,34 EUR ali 0,29 % delež celotnih prihodkov.

ODHODKI

Odhodki so razčlenjeni na:

1. poslovne odhodke,
2. finančne odhodke,
3. izredne odhodke in
4. prevrednotovalne poslovne odhodke.

Celotni prihodki v letu 2024 znašajo 1.964.342,06 EUR.

Celotni odhodki na letnem nivoju 2024 znašajo 1.899.484,38 EUR.

Skupni stroški blaga, materiala in storitev znašajo 659.201,90 EUR in v strukturi odhodkov predstavljajo 34,7 % delež. V primerjavi z letom 2023 so nižji za 7 %.
Stroški prodanih zalog so se v letu 2024 znižali za 37 %.
Stroški materiala v višini 139.968,89 EUR so nižji v primerjavi z letom poprej za 19 %.
Stroških storitev v višini 500.908,12 EUR predstavljajo 26,37 % delež v celotnih odhodkih in so v primerjavi s preteklim letom nižji za 1 %.
Največji delež stroškov predstavljajo **stroški dela** v višini 62,87 % celotnih odhodkov oziroma **1.194.147,71 EUR** in so v primerjavi z letom 2023 realizirani v višini 97,43 %.
Stroški dela so izplačani v skladu z veljavno zakonodajo.
Drugi prejemki se nanašajo na izplačilo regresa za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine ob odhodu v pokoj.

Financiranje zavoda je urejeno na podlagi veljavnih normativov in standardov ter meril financiranja. Kljub omejenim finančnim sredstvom se trudimo poslovati pozitivno in zagotavljati čim bolj optimalne pogoje dela za uporabnike in zaposlene.

Presežek prihodkov nad odhodki letu 2024 znaša 64.858 EUR. Po opravljenem izračunu davka od dohodkov pravnih oseb zanaša čisti presežek prihodkov na dohodki 63.835 EUR. Davčna obveznost za plačilo davka od dohodka pravnih oseb znaša 1.022,91 EUR.

Rezultat po obračunskem načelu	
76 Prihodki	1.964.342,06
46 Odhodki	1.899.484,38
Presežek prihodkov	**64.857,68**
Izračun DDPO	**1.022,91**
Čisti presežek prihodkov	**63.834,77**

III. POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČEU DENARNEGA TOKA

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka je evidenčni izkaz, v katerega se vpisujejo podatki o prihodkih in odhodkih po drugem odstavku 11. člena Odredbe o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov.

Za obdobje od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 je v izkazu prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka ugotovljen presežek prihodkov nad odhodki v višini **25.716,51 EUR.**

Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju. Pri ugotavljanju prihodkov in odhodkov je upoštevano načelo denarnega toka, da je prišlo do prejema ali izplačila denarja in da je poslovni dogodek nastal. Prihodki so razčlenjeni v skladu z zakonom o računovodstvu ter z enotnim kontnim načrtom za proračunske uporabnike. Med prihodki in odhodki so izkazani zneski, ki so nastali od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka od 01.01.2024 - 31.12.2024

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek / v EUR		Indeks 24/23	Delež
			Tekočega leta	Prejšnjega leta		
1	2	3	4	5	6=4/5*100	7,00
	I. SKUPAJ PRIHODKI	**401**	**2.029.324**	**2.443.844**	83,04	100,00
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	**402**	**2.029.324**	**2.400.811**	84,53	100,00
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	**403**	**1.729.164**	**2.131.196**	81,14	85,21
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	**404**	**1.718.054**	**2.069.951**	83,00	84,66
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	1.629.751	1.559.407	104,51	80,31
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	88.303	510.544	17,30	4,35
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	**407**	**11.110**	**5.611**	198,00	0,55
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	11.110	5.611	198,00	0,55
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov, javnih agencij in javnih zavodov	**413**	**0**	**55.634**	-	-
	B. Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	**420**	**300.160**	**269.615**	111,33	14,79
del 7102	Prihodki od obresti	422	3.075	2.739	112,25	0,15
7103	Prihodki od premoženja	487	0	1.670	-	-
7141	Drugi nedavčni prihodki	424	296.286	261.206	100,00	14,60
730	PREJETE DONACIJE IZ DOMAČIH VIROV	426	800	4.000	20,00	0,04
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	**431**	**0**	**43.033**	-	-
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	0	43.033	-	-

	II. SKUPAJ ODHODKI	**437**	**2.003.607**	**2.504.750**	79,99	145,12
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	**438**	**2.003.607**	**2.504.750**	79,99	100,00
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	**439**	**1.037.894**	**1.064.620**	97,49	51,80
del 4000	Plače in dodatki	440	874.115	894.433	97,73	43,63
del 4001	Regres za letni dopust	441	45.277	47.020	96,29	2,26
del 4002	Povračila in nadomestila	442	87.976	88.549	99,35	4,39
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	12.886	15.429	83,52	0,64
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	921	1.075	85,72	0,05
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	16.719	18.114	92,30	0,83
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	**447**	**157.910**	**160.188**	98,58	7,88
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	73.427	77.724	94,47	3,66
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	65.892	64.972	101,42	3,29
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	566	577	98,07	0,03
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	923	910	101,48	0,05
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	17.101	16.005	106,85	0,85
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	**453**	**746.157**	**743.881**	100,31	37,24
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	164.358	154.710	106,24	8,20
del 4021	Posebni material in storitve	455	112.959	101.537	111,25	5,64
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	150.622	143.996	104,60	7,52
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	9.215	9.804	93,99	0,46
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	27.209	31.178	87,27	1,36
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	91.211	105.199	86,70	4,55
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	53.781	56.017	96,01	2,68
del 4027	Kazni in odškodnine	461	577	0	-	0,03
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	136.226	141.440	96,31	6,80
	J. Investicijski odhodki	**470**	**61.647**	**536.061**	11,50	3,08

4202	Nakup opreme	473	22.122	45.772	48,33	1,10
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	305	45	678,78	0,02
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	475	36.065	490.244	7,36	1,80
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	3.154	0	-	0,16
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	**485**	**25.717**	**0**	100,00	
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	**486**	**0**	**60.906**	-	

Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka so razčlenjeni na

1. prihodke za izvajanje javne službe in
2. prihodke od prodaje blaga in storitev na trgu,
3. odhodke zaradi izvajanja javne službe ter o
4. odhodke zaradi prodaje blaga in storitev na trgu.

Prihodki po denarnem toku v letu 2024 znašali 2.029.324 EUR in so za 17 % nižji kot v letu 2023. Razdeljeni so na prihodke iz proračuna, ki v letu 2024 znašajo 1.718.054 EUR, od tega je 1.629.751 EUR sredstev iz državnega proračuna, 11.110 EUR sredstev iz občinskega proračuna, ki so namenjeni za tekočo porabo ter 88.303 EUR za investicije. Ti prihodki predstavljajo 84,66 % delež celotnih prihodkov po denarnem toku.

V letu 2024 je bilo vplačil obresti v vrednosti 3.075 EUR, ali za 12 % višji znesek od preteklega leta ter 0,15 % delež v prihodkih.
Za izvajanje javne službe zavod beleži 296.286 EUR prihodkov, kar predstavlja 14,6 % delež.

Celotni odhodki po denarnem toku v letu 2024 znašajo 2.003.607 EUR. Odhodki po denarne toku so sestavljenih iz plač in drugih izdatkov za zaposlene v znesku 1.037.894 EUR in predstavljajo 51,8 % delež celotnih odhodkov, prispevkov za socialno varnost v znesku 157.910 EUR in predstavljajo 7,88 % delež. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe v znesku 746.157 EUR in predstavljajo 37,24 % delež odhodkov ter investicijski odhodki v višini 61.647 EUR in predstavljajo 3,08 % delež. Odhodki so se v primerjavi z letom 2023 znižali za 20 %.

Rezultat po denarnem toku	
79 Prihodki	2.029.324
49 Odhodki	2.003.607
Presežek prihodkov	**25.717**

Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

Gospodarnost =	Prihodki (AOP 870)	=	1.964.342,06	=	1,0341
	Odhodki (AOP 887)		1.899.484,38		

Načelu gospodarnosti je zadoščeno, kadar je vrednost kazalca 1 ali večja od 1. Iz navedenega izhaja, da je bilo poslovanje zavoda v letu 2024 gospodarno.

Donosnost =	Presežek prihodkov nad odhodki (AOP 891)	=	63.834,77	=	0,0152
	Sredstva v lasti ali upravljanju + ugotovljeni poslovni izid + dolgoročne rezervacije (AOP 056+058+048)		4.204.065,75		

Kazalnik donosnosti, ki je 0,0152, kaže na donosnost sredstev. V tem primeru bi to pomenilo, da za vsak vložen enotni 1 EUR, povrne naložba 0,0152 enot donosa. To bi lahko interpretirali kot 0,01 % donosnost na vsak vložen EUR. Ker gre za javni zavod, je donosnost primerna, saj primarni cilj ni ustvarjanje dobička ampak izvajanje kakovostne javne službe.

Pojasnilo v zvezi z izračunom presežka po Zakonu o fiskalnem pravilu

Fiskalno pravilo je **proračunsko pravilo, namenjeno zagotavljanju srednjeročne uravnoteženosti prihodkov in izdatkov proračunov države brez (dolgoročnega) zadolževanja ter s tem vzdržnosti javnih financ.**
Zakon o javnih financah vsebuje 9.i člen, po katerem institucionalne enote sektorja države, opredeljene s predpisi, izračunavajo presežke, in 9.j člen ZJF, 9.l člen ZJF, 9.m člen ZJF, 9.n člen ZJF in 9.o člen ZJF, v katerem zakonodajalec podrobno določi uporabo na ločenem računu zbranih presežkov.

Člen 9.i določa načine izračunavanja presežkov za:

- državni in občinski proračun,
- ZPIZ Slovenije,

- ZZZS,
- javni sklad,
- javno agencijo,
- javni zavod,
- druge institucionalne enote sektorja država.

Spodnja tabela prikazuje izračun presežka po Zakonu o fiskalnem pravilu:

zneski so v EUR

Poslovni rezultat po denarnem toku	25.716,51
Kratkoročne obveznosti (razred 2)	-245.445,02
Dolgoročne obveznosti (skupina kontov 96 in 97)	-
Presežek po fiskalnem pravilu	**-219.728,51**

Zaključek

V poslovnem letu 2024 je Tehniški muzej Slovenije nadaljeval s svojo ključno dejavnostjo ohranjanja, preučevanja in predstavljanja tehniške dediščine Slovenije. Kljub morebitnim finančnim in operativnim izzivom je muzej uspel zagotoviti stabilno poslovanje in izpolniti svoje poslanstvo.

Na podlagi analize finančnih podatkov ugotavljamo, da je muzej v obravnavanem obdobju ravnal gospodarno in v skladu z določenimi finančnimi smernicami.

Na podlagi celovite finančne analize lahko sklenemo, da Tehniški muzej Slovenije posluje stabilno, pri čemer je ključna usmeritev tudi v prihodnje zagotavljanje finančne vzdržnosti in trajnostnega razvoja muzeja.

Ljubljana, 21. 02. 2025

Računovodski servis Center poslovanja d.o.o.
za JZ Tehniški muzej Slovenije
Marija Ciglar